



**SAVONIA**

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO  
YHTEISKUNTATIETEIDEN, LIIKETALOUDEN JA HALLINNON ALA

# TALOUSHALLINTO YRITTÄJÄN NÄKÖKULMASTA

Tutkimus osaamisesta ja suhtautumisesta

TEKIJÄT: Joel Hyvönen  
Roosa Vehviläinen

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	
Koulutusohjelma/Tutkinto-ohjelma Liiketalouden tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä(t) Joel Hyvönen ja Roosa Vehviläinen	
Työn nimi Taloushallinto yrittäjän näkökulmasta – Tutkimus osaamisesta ja suhtautumisesta	
Päiväys	13.11.2019
Sivumäärä/Liitteet	35
Ohjaaja(t) Pentti Hiltunen ja Sirpa Grönholm	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) -	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tässä opinnäytetyössä tutkittiin yrittäjien suhtautumista taloushallintoon. Tavoitteena oli selvittää, millainen yrittäjien suhtautuminen on talouden asioihin osana yrityksen johtamista. Lisäksi tässä opinnäytetyössä tutkittiin yrittäjien omakohtaista kokemusta heidän osaamisestaan taloushallinnossa. Tutkimuksessa selvitettiin, mitä taloushallinnon osa-alueita yrittäjät osaavat hyvin, ja mistä he taas haluaisivat oppia enemmän. Lisäksi tutkimuksessa syvennyttiin tarkemmin yhteen taloushallinnon osa-alueeseen, tilinpäätökseen. Tavoitteena oli selvittää, mitä tilinpäätöksestä saatavaa tietoa yrittäjät pitävät oleellisena, ja millä tavoin yrittäjät hyödyntävät tilinpäätösinformaatiota.</p> <p>Työn teoriaosuus koostuu niistä taloushallinnon osa-alueista, jotka nousivat tämän tutkimuksen kannalta olennaisiksi. Teoriaosuudessa käsitellään siis tilinpäätöksen hyödyntämistä, verotusta sekä verosuunnittelua. Tietoperustaa on haettu myös aiheesta tehdyistä aiemmista tutkimuksista.</p> <p>Tutkimus toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Tutkimusta varten haastateltiin 25 yrittäjää. Haastattelut toteutettiin puolistrukturoituna yksilohaastatteluina puhelimitse. Yrittäjille ei annettu mahdollisuutta valmistautua haastatteluun, sillä haastattelut toteutettiin lähes aina ensimmäisellä soitolla. Kaikki tutkimuksen yritykset olivat pk-yrityksiä pääasiassa Pohjois-Savon alueelta.</p> <p>Tutkimustulokset osoittivat, että suurin osa yrittäjistä pitää taloushallintoa tärkeänä osana yrityksen johtamista. Tutkimuksessa kävi kuitenkin ilmi, että monilla yrittäjillä oma osaaminen ei ole syvällistä, vaan korkeintaan taloushallinnon perusasiat osataan. Tutkimustulokset osoittivat myös, että yrittäjät eivät osaa kertoa kovin syvästi siitä, millä tavoin he hyödyntävät tilinpäätösinformaatiota. Tilinpäätösinformaatiota hyödynnetään kuitenkin tutkimustulosten mukaan eniten aiempiin vuosiin vertaamiseen ja tulevaisuuden suunnitteluun. Tutkimuksessa nousi myös esille, että yrittäjät haluavat tietää eniten lisää verotuksesta.</p> <p>Johtopäätöksenä voidaan todeta yrittäjien pitävän tärkeänä sitä, että omaa aikaa ei tarvitse juurikaan käyttää talouden asioihin. Yrittäjät pitävät tärkeänä sitä, että taloushallinto on ulkoistettu osaavalle ammattilaiselle ja yrittäjät luottavat myös vahvasti siihen, että nämä ulkopuoliset ammattilaiset hoitavat taloushallinnon oikein ja hyvin.</p>	
Avainsanat Taloushallinto, tilinpäätös, yrittäjyys, pk-yritys	

Field of Study Social Sciences, Business and Administration			
Degree Programme Degree Programme in Business Administration			
Author(s) Joel Hyvönen and Roosa Vehviläinen			
Title of Thesis Financial management from the entrepreneur´s perspective – research on knowledge and attitudes			
Date	13.11.2019	Pages/Appendices	35
Supervisor(s) Pentti Hiltunen and Sirpa Grönholm			
Client Organisation /Partners -			
<p><b>Abstract</b></p> <p>This thesis researched entrepreneurs' attitudes towards financial management. The goal was to find out about their views on financial management as a part of running a business. Also entrepreneurs' experience of the level of their skills in financial management was researched. The research aimed to show which areas of financial management they were competent at and what they wanted to learn more. Another objective of the research was to deepen the understanding of financial statements and to recognize what information in the financial statements was relevant to entrepreneurs and how they made use of it.</p> <p>The thesis theory consists of the parts of financial management which were relevant to this study. The theory part discusses utilization of financial statements, taxation and tax planning. Information-was also searched from former studies about the same subject.</p> <p>The research was implemented as a qualitative research. 25 entrepreneurs were interviewed for the thesis. The interviews were conducted semi-structured individual interviews on the phone. The interviewees were not given an opportunity to prepare for the interview. All the companies were SME companies mainly from the same area, in north Savo.</p> <p>The research shows that most entrepreneurs attach importance to financial management as a part of business management. However, the research shows that many entrepreneurs do not have profound knowledge of it. They only know the basics. The research also shows that the entrepreneurs cannot describe very deeply their usage of financial statements. It's mainly used for comparing the present situation to the results of past years and for planning future operations-It became evident in the study that the entrepreneurs would like to know more about taxation.</p> <p>As a conclusion the entrepreneurs included in the study prioritise spending their time on something else than financial matters. They like to outsource financial management to professionals who they trust to take care of their company's financial management.</p>			
<p><b>Keywords</b></p> <p>Financial management, financial statement, entrepreneurship, SME</p>			

## SISÄLTÖ

1	JOHDANTO .....	5
1.1	Tutkimusaihe.....	5
1.2	Tutkimuksen tausta ja tarpeellisuus .....	5
2	TUTKIMUSASETELMA .....	6
2.1	Tutkimusongelma ja tavoitteet.....	6
2.2	Rajaukset .....	6
2.3	Tutkimuskysymykset .....	7
2.4	Tutkimusote, aineistonkeruumenetelmät ja tutkimuskohde .....	8
3	YRITYKSEN TALOUSHALLINTO .....	9
3.1	Kirjallisuuskatsaus.....	9
3.1.1	Tilinpäätöksen hyödyntäminen .....	9
3.1.2	Yritysverotus.....	10
3.1.3	Verosuunnittelu.....	12
3.2	Käsitteet.....	13
3.2.1	Taloushallinto .....	13
3.2.2	Tilinpäätös.....	14
3.2.3	Pk-yritys .....	16
4	TUTKIMUSTULOKSET .....	17
4.1	Tutkimuksen toteutus.....	17
4.2	Vastaukset tutkimuskysymyksiin .....	17
4.3	Tutkimustulosten analysointi.....	22
5	JOHTOPÄÄTÖKSET .....	23
6	POHDINTA.....	31
	LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT .....	33
	LIITE 1: HAASTATTELUKYSYMYKSET .....	35

# 1 JOHDANTO

## 1.1 Tutkimusaihe

Tässä opinnäytetyössä tehtiin tutkimus, jossa selvitettiin, millä tavalla yrittäjät suhtautuvat taloushallintoon. Suhtautumisen lisäksi selvitettiin yrittäjien osaamista. Osaamista selvitettiin sen kautta, mitä yrittäjät kokevat hallitsevansa hyvin taloushallinnossa, ja mitä asioita he haluaisivat osata paremmin. Tässä työssä yrittäjien taloushallinnon osaamista tarkasteltiin nimenomaan yrittäjien oman kokemuksen kautta.

Taloushallinto on alueena todella laaja, ja sen vuoksi tässä työssä keskityttiin myös tarkemmin sen yhteen osa-alueeseen, tilinpäätökseen. Tässä työssä selvitettiin, mitä tilinpäätöksen tietoja yrittäjät itse seuraavat, ja millä tavoin he hyödyntävät tilinpäätösinformaatiota.

## 1.2 Tutkimuksen tausta ja tarpeellisuus

Tämä aihe on tärkeä, sillä monet pienet yritykset ajautuvat konkurssiin jo ensimmäisten vuosien aikana. Tilastokeskuksen teettämän tutkimuksen mukaan suomalaisyrityksistä joka toinen lopettaa ensimmäisten viiden vuoden aikana yritystoimintansa. (Huuho ja Saintula, 2018) Toki kaikki lopettavat yritykset eivät mene konkurssiin, mutta konkurssien määrä on myös kasvussa. Vuodesta 2017 vuoteen 2018 konkurssien määrä kasvoi 21 prosenttia. (Skara, 2018) Tämän työn kannalta tällainen tutkimustieto on oleellista erityisesti siitä syystä, että monesti konkurssit johtuvat nimenomaan huonosta talouden hoidosta.

Tämän opinnäytetyön tekijät Joel Hyvönen ja Roosa Vehviläinen haluavat molemmat työskennellä tulevaisuudessa yrittäjinä, joten aihe on myös siitä syystä tekijöille ajankohtainen ja mielenkiintoinen. Vehviläinen on työnsä puolesta keskustellut yrittäjien kanssa taloushallinnon perusasioista ja on huomannut, että jopa näissä perustiedoissa on yrittäjillä paljon puutteita. Tämä herätti Vehviläisen mielenkiinnon aiheen tarkempaa tutkimista kohtaan.

Vehviläinen on opinnoissaan suuntautunut taloushallintoon ja pitää taloushallinnon osaamista tärkeänä ja kiinnostavana osana yrityksen johtamista. Hyvönen taas on suuntautunut yrittäjyyteen, ja hänen näkökulmansa asiaan on hieman erilainen. Hyvönen pitää taloushallinnon osaamista kyllä tärkeänä, mutta ei pidä sitä kuitenkaan tarpeeksi mielenkiintoisena. Mielenkiinnon puute voi kuitenkin johtua nimenomaan siitä, että aiheesta ei ole tarpeellista osaamista ja ymmärrystä.

## 2 TUTKIMUSASETELMA

### 2.1 Tutkimusongelma ja tavoitteet

Yrittäjien osaamisesta ja suhtautumisesta taloushallintoon ei juurikaan löydy aiempia tutkimuksia, joten aihetta ei todennäköisesti ole juurikaan tutkittu. Talouden hallinta on yrityksille tärkeä tuki-toimi. Sen osaaminen ja ymmärtäminen on merkittävässä roolissa muun muassa maksuvalmiuden, kannattavuuden sekä vakavaraisuuden hallitsemisessa. (Övermark, 2017, 3) Koska taloushallinto on oleellinen osa yritystoimintaa, sen osaaminen ja ymmärtäminen jollain tasolla pitäisi olla tärkeää.

Tässä työssä yrittäjien osaamista tutkittiin sitä kautta, mitkä ovat yrittäjien vahvuudet taloushallinnossa heidän omasta mielestään. Vahvuuksien lisäksi haluttiin myös selvittää, mitä asioita yrittäjät haluavat osata paremmin taloushallinnon osalta. Kun kysyy yrittäjiltä, mitä he haluaisivat osata paremmin, kertoo se paljon heidän olemassa olevasta osaamistasostaan. Tätä voi perustella sillä, että jos he ovat todella alhaisella osaamistasolla, he eivät edes tiedä mitä heidän pitäisi tietää. Jos taas osaamistaso on jo valmiiksi hyvällä tasolla, he osaavat jo itse tunnistaa asioita, joissa haluaisivat kehittyä. Tavoitteena oli siis saada käsitys siitä, kuinka hyvin yrittäjät osaavat talouden asiat omasta mielestään. Lisäksi tavoitteena oli selvittää millaisia taloushallinnon asioita yrittäjät pitävät oleellisena vai pitävätkö mitään.

Osaamisen lisäksi tässä työssä tutkittiin myös yrittäjien suhtautumista taloushallintoon. Tässä työssä tavoitteena oli selvittää, millä tavalla yrittäjät suhtautuvat taloushallintoon osana yrityksen johtamista. Onko yrittäjien suhtautuminen taloushallintoon osana yrityksen johtamista positiivista vai negatiivista. Pitävätkö yrittäjät taloushallintoa tärkeänä ja mielenkiintoisena vai päinvastoin? Koska nyt ei tehty tarkkaa tutkimusta yrittäjien taloushallinnon osaamisesta sen eri osa-alueilta, vaan keskityttiin nimenomaan yrittäjien omiin kokemuksiin osaamisesta, voi siihen vaikuttaa myös nimenomaan yrittäjien suhtautuminen taloushallintoon. Juuri siitä syystä tässä työssä oli tavoitteena selvittää myös yrittäjien suhtautumista. Tavoitteena oli myös selvittää, onko suhtautumisen ja osaamisen välillä selkeää yhteyttä. Moni asia on usein asenteesta kiinni, joten tässäkin asiassa voisi päätellä, että omalla suhtautumisella voi olla suuriakin vaikutuksia yrittäjien osaamiseen ja etenkin haluun kehittää omaa osaamista.

### 2.2 Rajaukset

Taloushallinto on käsitteenä laaja ja siihen kuuluu monia eri osa-alueita. Tätä aihetta voisi tutkia siis todella laajasti ja aiheesta saisi moniakin eri tutkimuksia. Yrittäjien osaamisen tasoa voisi esimerkiksi testata sen kautta, kuinka hyvin yrittäjät tietävät oman yrityksensä talouden lukuja, ja millainen tietämys heillä on esimerkiksi siitä, mitä kaikkea taloushallintoon kuuluu. Tässä työssä keskityttiin osaamisen osalta kuitenkin yrittäjien omakohtaiseen kokemukseen aiheesta eikä tässä tapauksessa yrittäjien osaamista lähdetty testaamaan tiukoilla kysymyksillä.

Yrittäjien oma kokemus asiasta ei toki kerro koko totuutta asiasta. Tämän lisäksi olisi siis mielenkiintoista testata osaamista tarkemmin ja verrata testauksen tuloksia yrittäjien omaan kokemukseen asiasta, mutta tässä työssä sitä ei kuitenkaan lähdetty tekemään resurssien vuoksi.

Tässä työssä olisi ollut mahdollista lähteä tutkimaan todella tarkasti asiaa koko taloushallinnon osalta. Haluttiin kuitenkin keskittyä johonkin osa-alueeseen tarkemmin, jotta saatiin yrittäjien omien kokemusten lisäksi myös jotain konkreettista tietoa jostakin taloushallinnon osa-alueesta. Tähän työhön valittiin yhtenä tarkemmin tarkasteltavana osa-alueena tilinpäätös. Tämä valikoitui siksi, että tilinpäätös on raportti yrityksen taloudellisesta asemasta ja menestyksestä, joten siinä kiteytyvät tilikauden oleelliset talouden luvut. Tilinpäätös on myös yrityksen merkittävin taloustietojen tiedonlähde. (Övermark, Kirsi, 2017, 5) Tässä työssä haluttiin selvittää, miten yrittäjät hyödyntävät tilinpäätöstä. Kun tätä selvitettiin, oli mahdollista saada tietoa myös yrittäjien osaamisesta, koska mitä enemmän yrittäjät hyödyntävät tilinpäätöstä, sitä enemmän heidän täytyy myös ymmärtää tilinpäätöstä.

Tutkimuksesta on rajattiin pois suuret yritykset, joissa on esimerkiksi omat talousyksiköt, joissa taloushallinto toteutetaan. Tutkimuksessa haluttiin tutkia nimenomaan yrityksiä, joissa on yksi tai kaksi yrittäjää, ja heidän taloushallinnon osaamistaan. Rajaus tehtiin myös siitä syystä, että pienet yritykset muodostavat ylivoimaisesti suurimman osuuden kaikista suomalaisista yrityksistä. Tästä syystä nämä yritykset ovat myös kansataloudellisesti merkityksellisimpiä, sillä niiden kasvu ja menestyminen lisäävät verotuloja, työpaikkoja sekä tuloja yritysten omistajille. (Övermark, Kirsi, 2017, 3) Voidaan myös sanoa, että pk-yritykset muodostavat selkärangan Euroopan taloudelle, koska ne luovat työpaikkojen lisäksi talouskasvua sekä varmistavat vakauden yhteiskunnalle. (Euroopan komissio, 2015)

### 2.3 Tutkimuskysymykset

Tutkimusogelman pohjalta johdettiin tutkimuskysymykset, joiden avulla päästiin selvittämään yrittäjien suhtautumista taloushallintoon, heidän taloushallinnon vahvuuksiaan, ja mitä ja mistä he haluaisivat oppia uutta ja lisää. Tutkimuskysymysten kautta päästiin myös selvittämään, onko suhtautumisen ja osaamisen välillä vaikutusta.

Tutkimuksen tutkimuskysymykset ovat:

- Miten yrittäjät suhtautuvat taloushallintoon osana yrityksen pyörittämistä?
- Millainen osaaminen yrittäjillä on taloushallinnon asioissa, ja mitä he haluaisivat osata paremmin?
- Millä tavoin yrittäjät hyödyntävät tilinpäätösinformaatiota?

## 2.4 Tutkimusote, aineistonkeruumenetelmät ja tutkimuskohde

Tutkimus tehtiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena nimenomaan siitä syystä, että haluttiin selvittää yrittäjien omaa kokemusta aiheesta eikä testata yrittäjien osaamista. Aineisto kerättiin puolistrukturoituina haastatteluina, eli haastateltaville esitettiin samat kysymykset, mutta heille ei annettu missään kysymyksissä valmiita vastausvaihtoehtoja. Haastattelut olivat myös yksilöhaastatteluja.

Haastattelut toteutettiin puhelinhaastatteluina, sillä se oli ajankäytöllisesti järkevää esimerkiksi haastateltavan ja haastattelijan välimatkan vuoksi. Tällöin haastattelijoiden ja haasteltavien ei tarvinnut sopia yhteisestä tapaamispaikasta eikä siihen kulunut myöskään ylimääräistä aikaa. Puhelinhaastattelut olivat toimiva tapa myös siitä syystä, että puhelinhaastattelut voitiin nauhoittaa, joka oli välttämätöntä aineiston jatkokäsittelyn kannalta.

Yrittäjillä ei ollut aikaa valmistautua haastatteluun, sillä haastattelu toteutettiin yleensä suoraan ensimmäisellä soitolla. Mikäli yrittäjällä oli kiire, sovittiin haastattelu toiseen hetkeen. Yrittäjille kerrottiin, että opinnäytetyö tehdään osana Savonia-ammattikorkeakoulun opintoja, ja että työn aiheena on yrittäjien taloushallinnon osaaminen. Haastattelut kestivät noin 2-11 minuuttia, mikä oli ajallisesti vähemmän kuin alkuun ajateltiin. Haastattelut toteutettiin heinäkuussa eli loma-aikana. Yrittäjät vastasivat pääsääntöisesti hyvin puhelimeen ja olivat valmiita vastaamaan haastattelukysymyksiin.

Haastateltavat olivat pääsääntöisesti Kuopion alueen yrittäjiä. Yritykset valittiin muun muassa Kuopion naisyrittäjien jäsenyrityksistä. Lisäksi muita Kuopion alueen yrittäjiä haastateltiin. Vain kaksi yrittäjää oli muualta kuin Kuopiosta, mutta kaikkia yhdisti se, että he olivat pk-yrittäjiä. Ennen varsinaisia kysymyksiä kysyttiin yrittäjien perustietoina yrityksen perustamisvuotta ja työntekijöiden lukumäärää.



### 3 YRITYKSEN TALOUSHALLINTO

Yrityksen taloushallinnosta käydään läpi kirjallisuuskatsaus, jossa on koottuna tämän tutkimuksen kannalta oleellimmat asiat. Yrityksen taloushallinnosta käsitellään tilinpäätöksen hyödyntämistä sekä verotusta ja verosuunnittelua. Tilinpäätöksen hyödyntämistä on oleellista käsitellä siitä syystä, että tutkimuksessa yrittäjiltä kysyttiin, millä tavoin he hyödyntävät tilinpäätöstä ja siitä saatavaa informaatiota. Verotusta ja verosuunnittelua käsitellään siitä syystä, että haastatteluissa kävi ilmi, että yrittäjät haluavat eniten tietää lisää verotuksesta. Tästä taas voitiin päätellä, että yrittäjät haluavat olla nimenomaan parempia myös verosuunnittelussa. Kirjallisuuskatsauksessa sivutaan myös aiempia tutkimuksia aiheesta. Käsitteissä käydään läpi tämän työn kannalta keskeisimmät käsitteet.

#### 3.1 Kirjallisuuskatsaus

Kuten aiemmin on todettu, tästä nimeomaisesta aiheesta ei ole juurikaan aiempia tutkimuksia. Aiheen ympäriltä joitakin tutkimuksia kuitenkin löytyy. Jill Collis ja Robin Jarvis tutkivat vuonna 2002, miten pienet yritykset käyttävät taloudellisia tietoja, ja kuinka kriittistä taloushallinto on pienten yritysten menestymiselle ja selviytymiselle. Tässä tutkimuksessa todettiin, että hyvät taloustiedot lisäävät yrityksen menestymistä. (Collis ja Jarvis, 2002) Tätä samaa väitettä tukevat myös Brian Gibsonin vuonna 1992 tekemä tutkimus taloudellisten tietojen hyödyntämisestä päätöksenteossa sekä Howard E. Van Haukenin vuonna 2005 tekemä tutkimus pienen yrityksen pääoman hankintapäätöksestä. (Gibson, 1992; Van Auken, 2005)

Richard McMahon ja Scott Holmes tutkivat vuonna 1991 pienyritysten taloushallinnon käytäntöjä Pohjois-Amerikassa. Tämä tutkimus osoitti, että pienyritysten taloushallinnon osaaminen ei ole riittävällä tasolla. Tutkimus osoitti myös, että vaikka käytettävissä olevaa tietoa on paljon, tilinpäätöstietojen tosiasiallinen käyttö on melko vähäistä. (McMahon ja Holmes, 1991)

##### 3.1.1 Tilinpäätöksen hyödyntäminen

Yrityksen johdon keskeisiin tehtäviin liittyvät yritystoiminnan suunnittelu, toiminnan toteuttaminen sekä toiminnan tulosten valvonta. Myös yrityksen talouden johtamista voidaan tarkastella näistä näkökulmista. Toteuttamisella tarkoitetaan suunnitelmien toteuttamista sekä toiminnan johtamista asetettuja tavoitteita ja päämääriä kohti. Toteuttamisena voidaan pitää siis esimerkkinä tilinpäätöksen tekemistä. Kun tilinpäätös on tehty, voidaan sitä hyödyntää näihin kahteen muuhun vaiheeseen: suunnitteluun sekä valvontaan. (Neilimo ja Uusi-Rauva, 2005, 10)

Suunnittelulla tarkoitetaan yritystoiminnan tavoitteiden ja päämäärien määrittelemistä, tavoitteiden saavuttamiseen vaadittavien toimenpiteiden suunnittelemista sekä niitä tarvitsevien resurssien arvioimista. Usein tilinpäätöstiedot luovat pohjan yrityksen taloudellisille tavoitteille. Yleisimpiä taloudellisia tavoitteita voivat olla esimerkiksi kannattavuus, vakavaraisuus, maksukyky sekä tuottavuus. Suunnittelusta konkreettinen esimerkki on budjetointi. Valvonta liittyy läheisesti suunnitteluun.

Valvonnassa toteutuneita tuloksia verrataan asetettuihin tavoitteisiin sekä analysoidaan syitä mahdollisille eroille. Tästä esimerkkinä on nimeomaan tilinpäätöstietojen vertaaminen asetettuihin tavoitteisiin sekä edelliseen kauteen. (Neilimo ja Uusi-Rauva, 2005, 10-11, 19)

Toiminnan suunnittelun ja valvonnan lisäksi tilinpäätösinformaation tärkeä tehtävä on antaa hyödyllistä tietoa päätöksenteon tueksi. Tällaisia päätöksiä ja tilinpäätöksen hyödyntämistä ovat yrityksen toiminnan seuraaminen ja ohjaaminen, rahoitus-, investointi- ja resurssipäätösten teko sekä erilaisen sopimusehtojen perusta. Tilinpäätös on niin sanotusti yhteinen kieli taloudellisille asioille, jotta tiedetään mihin yritys on menossa ja mikä on parasta koko yritykselle. Jos tilinpäätöstä ei ymmärrä, voi se pahimmillaan johtaa esimerkiksi yritykselle epäedullisiin sopimuksiin sekä tappioihin. (Seppänen, 2016)

Alexandra-Daniela Socea tutki vuonna 2012 johdon päätöksentekoa ja kirjanpitoa. Tämä tutkimus paljasti, että tilinpäätöstiedot auttavat johtajia tietämään mitä menneisyydessä on tapahtunut ja mikä on yrityksen nykytila. Tilinpäätöstiedot auttavat myös näkemään tapahtumat, joita päivittäinen toiminta ei havaitse. Lisäksi tilinpäätöstiedot tarjoavat numeraalisen yleiskuvan yrityksestä sekä auttavat johtajia valmistautumaan tulevaisuuden toimiin ja päätöksiin. Jotta tilinpäätöstiedoista on hyötyä päätöksenteossa, tulee niiden olla relevantteja, luotettavia sekä vertailukelpoisia. (Socea, 2012)

### 3.1.2 Yritysverotus

Yrittäjät haluavat tietää verotuksesta varmasti siitä syystä, että monesti se pelottaa ja hämmentää etenkin pienyrittäjiä. (Koivupuro, 2019; Yrityksenperustaminen.net, 2018) Verotuksessa pelottaa monesti se, että tekee jonkin virheen ja sen seurauksena joutuu maksamaan suuria veronpalautuksia. (Koivupuro, 2019)

Yrittäjän verotukseen vaikuttaa toimiala ja yhtiömuoto, mutta yksinkertaistetusti voidaan sanoa, että pienyrittäjän tärkempiä veroja ovat yhteisövero, ansiotulovero sekä alv eli arvonlisävero. Toiminimiyrittäjän liiketoiminnan tulos on yrittäjän omaa henkilökohtaista verotettavaa tuloa, joten siitä maksetaan ansiotuloveroa. Sillä ei siis ole merkitystä nostaako sen itselleen yksityisottona vai jättääkö sen tilille makaamaan, koska se on yrittäjän omaa rahaa, ei yrityksen. (Koivupuro, 2019)

Toiminimen tulot kannattaa kuitenkin verottaa kokonaan ansiotuloina ainoastaan siinä tapauksessa, kun yritystoiminnan tulos on pieni, ja yrittäjällä ei ole muita esimerkiksi palkkatöistä saatavia ansiotuloja. Ansiotulojen verotusasteen noustessa yli 30 prosenttiin, kannattaa pääomatulovero pitää 20 tai 10 prosentissa. Tällöin siis myös pääomatulovero koskee toiminimiyrittäjää. (Yrityksen perustaminen.net, 2018)

Ansiotuloveron sekä mahdollisen pääomatuloveron lisäksi toiminimiyrittäjän tulee maksaa myös arvonlisäveroa, mikäli toiminimiyrittäjä on alv-verovelvollinen. Tällöin liikevaihto on yli 10 000 euroa tai

yrittäjä on itse vapaaehtoisesti hakeutunut alv-velvollisten rekisteriin. (Yrityksen perustaminen.net, 2018)

Osakeyhtiön täytyy maksaa 20 prosenttia yhteisön tuloveroa verotettavasta tulostaan. Osakeyhtiöstä voi nostaa palkkaa ansiotuloina, jolloin tulee maksaa ansiotuloveroa oman veroprosentin mukaisesti. Ansiotulosta maksetaan veroa valtiolle, kunnalle sekä seurakunnalle. Osakeyhtiön voitosta voi nostaa myös osinkoja pääomatuloina. Pääsääntöisesti valtiolle maksetaan verotettavasta pääomatulosta 30 prosentin vero. Jos pääomatulot kuitenkin ylittävät 30 000 euroa, on veroprosentti 34 (vuonna 2018). (Tomperi, 2018, 24-28, 227)

Yrittäjä voi halutessaan ilmoittautua ennakkoperintärekisteriin. Rekisteriä ylläpitää verohallinto, ja kun siihen liittyy, ilmoittaa hoitavansa verotuksen itse. Kun rekisteriin kuuluu, se osoittaa asiakkalle, että heidän ei tarvitse itse tehdä maksamastaan työstä ennakonpidätystä, koska verojen maksamisesta huolehtii rekisteriin merkitty toimija. Rekisteriin kuuluminen on siis viisasta, koska se tekee yrittäjästä uskottavan toimijan sekä helpon kauppakumppanin. Kun yrittäjä kuuluu rekisteriin, asiakkaat tietävät yrittäjän hoitavan veronsa. (Koivupuro, 2019)

Ennakkoperintärekisteriin kuuluva yrittäjä maksaa ennakkoveroja. Ne määräytyvät sen mukaan, mitä yrittäjä on ilmoittanut arvioiduiksi tuloiksi. Verottaja taas määrittää sen, kuinka usein yrittäjän tulee maksaa ennakkoveroja. Veroja tilitetään 2-12 kertaa vuodessa riippuen yhtiömuodosta ja verojen määrästä. Jos arvion laittaa liian korkealle, joutuu maksamaan veroja tuloista, joita ei edes ole. Jos ne taas arvioi liian alhaisiksi, joutuu myöhemmin maksamaan veroja lisää. Arviota voi kuitenkin muuttaa vuoden mittaan, ja fiksumpaa on arvioida tulot alakanttiin, ja täydentää maksuja vuoden aikana. Yrittäjän tulee kuitenkin tajuta laittaa verojen maksua varten riittävästi rahaa sivuun. (Koivupuro, 2019)

Arvonlisävero on palvelusta tai tuotteesta perittävä vero, joka kulkee valtiolle yrityksen kautta. (Koivupuro, 2019) Yrittäjän on siis hyvä ajatella niin, että se ei ole lainkaan yritykselle kuuluvaa rahaa, vaan valtiolle. Yleensä arvonlisäveroa maksetaan valtiolle kuukausittain. Liikevaihdoltaan pienet yritykset voivat kuitenkin anoa pidempää ilmoituskautta. Raha siirretään valtion kassaan sen mukaan, kuinka paljon kirjanpitäjän mukaan sitä on kertynyt. Kirjanpitäjältä saa yleensä siis tiedon siitä, paljonko ja minne rahaa pitää siirtää, mutta yrittäjä itse tekee siirron. Arvonlisäverovelvollisuus on pääasiassa pakollista, mikäli 12 kuukauden liikevaihto on suurempi kuin 10 000 euroa. Yritys voi kuitenkin hakea arvonlisäveron alarajan huojennusta, mikäli liikevaihto tilikaudella ilman arvonlisäveron osuutta on vähemmän kuin 30 000 euroa. Yleinen arvonlisäveron kanta on 24 %. Alennettuja verokantoja ovat 10 ja 14 %. Tietyt liiketoiminnot ovat täysin vapaita arvonlisäverosta. (Yrityksenperustaminen.net, 2018)

Ella-Roosa Koivupuro toteaa Holvin blogissaan, että pienyrittäjän verotus ei ole rakettitiedettä ja sitä pelätään usein turhaan. Koivupuron mielestä verotuksen ja koko yrityksen toiminnan kannalta on tärkeintä, että yrittäjä ymmärtää yrityksen taloutta, ja hän rohkaisee jokaista yrittäjää opettelemaan

kiinnostumaan taloudesta. Koivupuro vinkkaa myös, että ei kannata tuudittautua ainoastaan kirjanpitäjään, vaan jokaisen yrittäjän tulisi pitää silmällä liikevaihdon kehittymistä sekä sitä, että ennakveroja on vuoden aikana maksettu riittävästi. Se on ainoa tapa pitää itse huolta siitä, että eteen ei tule yllätysmätkyjä. (Koivupuro, 2019)

### 3.1.3 Verosuunnittelu

Verosuunnittelulla tarkoitetaan lain sallimaa suunniteltua toimintaa, jonka avulla on tarkoituksena saavuttaa merkittäviä verohyötyjä ja minimoida yllättävien veroseuraamusten riskit. Yrityksen verosuunnittelun tarkoituksena on siis minimoida ja ennakoita yritykselle määrättävien verojen suuruutta. Verosuunnittelu säästää siis rahaa, joten ei ole ihme, jos yrittäjät haluavat osata verosuunnittelun paremmin. (Bilanssi, 2018) Hyvän verosuunnittelun kautta omaa henkilökohtaista varallisuutta on tarkoitus kasvattaa mahdollisimman nopeasti. (Rumpu, 2018)

Monissa lähteissä todetaan, että verosuunnittelu voidaan helposti sekoittaa verojen kiertoan tai muuhun laittomaan toimintaan. Näissä samaisissa lähteissä korostetaan kuitenkin sitä, että verosuunnittelu on ainoastaan fiksua ja verottajankin mielestä hyväksyttävää ja jopa suositeltavaa. (Oksanen, 2019; Hurri, 2016; Rumpu, 2018)

Jotta verosuunnittelua voi tehdä onnistuneesti, vaatii se kuitenkin suurta ennakotyötä. Verosuunnittelu vaatii tarkkoja laskelmia sekä suunnitelmia jopa vuosia etukäteen. Verosuunnittelua aloittaessa kannattaa tavoitteet asettaa heti usean vuoden päähän. Tällöin tavoitteiden asettaminen yrityksen ja henkilökohtaisen talouden kannalta on helpompaa. Verosuunnitelmaa on kuitenkin hyvä päivittää aika ajoin, etenkin jos yrityksen taloudessa tapahtuu muutoksia. (Rumpu, 2018)

Verosuunnittelussa on tärkeää huomioida yrityksen talouden, varallisuuden ja sen kehittymisen lisäksi myös osakkaiden talous ja henkilökohtaiset tarpeet. Verosuunnittelun alussa on hyvä pohtia yrittäjän ja hänen perheensä rahan tarvetta. Pääideana verosuunnittelussa on yrityksen budjetin ja yrittäjän budjetin yhdistäminen. (Rumpu, 2018)

Verosuunnittelua voi tehdä monella tapaa. Verosuunnitteluun kuuluu muun muassa osinkotulojen mahdollinen verovapaus, vahvistettujen tappioiden hyödyntäminen sekä siirtohinnoittelun huomiointi. (Bilanssi, 2018) Kaikkein edullisin tapa on aloittaa tulojen tulouttaminen ensimmäiseksi verottomista tuloista eli matkakuluista ja päivärahoista. Niistä ei yrittäjän tarvitse maksaa tuloveroa ja yritykselle ne ovat vähennyskelpoisia menoja, eli ne pienentävät verotettavaa tulosta. Hyöty on näissä suurin, mutta niiden tulee kuitenkin pohjautua aina todellisiin tapahtumiin. (Rumpu, 2018)

Palkka, josta menee yksinkertainen vero, on seuraavaksi edullisin tulomuoto. Yrittäjän täytyy maksaa palkasta tuloveroprosentin mukainen vero, mutta yritys voi vähentää ne tuloksesta. Koska tulovero on progressiivinen ja se nousee korkeaksi nopeasti, kannattaa yrittäjän laskea tarkasti, kuinka paljon palkkaa on viisasta nostaa. Osinkojen minimi kokonaisverorasitus on 26 %, joten palkkana kannattaa nostaa sen verran, että prosentti jää alle tämän 26 prosentin. Tällöin palkka on

vuosi tasolla noin 30 000 – 40 000 euroa. Osingoilla, joista sekä yritys että yrittäjä maksavat veroa, on verotuksellisesti huonoin laatusuhde. Yrityksen tulee maksaa 20 prosenttia veroa tilikauden voitosta. Yrityksen jakokelpoisista varoista, joista on maksettu kertaalleen jo verot, voi nostaa osinkoja. Osakkaan nostaessa osinkoa, tulee osasta maksaa vielä pääomaveroa, joka on joko 30 tai 34 prosenttia riippuen osingon suuruudesta. (Rumpu, 2018)

Osinkoverotuksen laskeminen on hieman hankalaa ja monimutkaista. Yrityksen osakkaiden on mahdollista nostaa verohuojennettua osinkoa nettovarallisuudesta kahdeksaan prosenttiin asti. Esimerkiksi, jos yhtiön nettovarallisuus on 100 000 euroa, voi siitä nostaa 8 000 euroa verohuojennettua osinkoa. Tästä summasta 75 prosenttia on osakkaalle verovapaata ja lopuista 25 prosentista hänen täytyy maksaa pääomaveroa. Toisin sanoen 8 000 euron osingosta osakas saa puhtaana käteen 6 000 euroa ja jäljelle jäävästä 2 000 eurosta osakas maksaa pääomaveroa 30 prosenttia. Tällöin tilille saa osinkoina siis yhteensä 7 400 euroa. Ennen maksamista osakkaille yrityksen täytyy aina pidättää osingoista vähintään 7,5 prosentin ennakonpidätys. Yritys tilittää nämä verot osakkaan puolesta. (Rumpu, 2018)

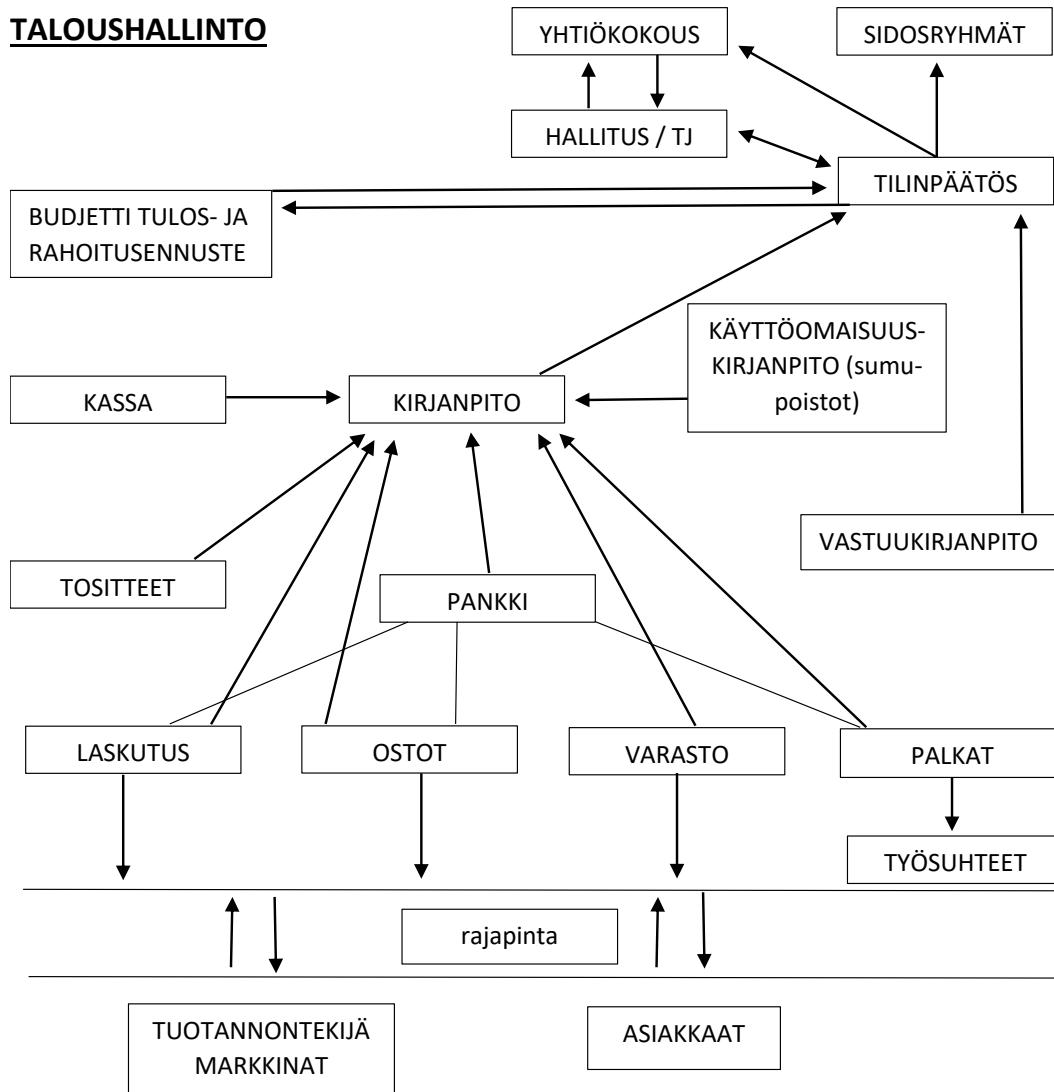
Jos osakas haluaa nostaa osinkoja enemmän kuin 8 prosenttia, verotus muuttuu niin, että ylimenevältä osalta tulee maksaa 75 prosentista ansiotuloveroa ja 25 prosenttia osakas saa verovapaana. (Rumpu, 2018)

Todella harvoin kannattaa yrityksestä nostaa ainoastaan osinkoa, koska 26 prosentin kokonaisveroasteeseen asti palkasta maksettava tuloverotus on edullisempaa. Verotuksellisesti edullisempi tapa on kuitenkin mahdollista selvittää tilinpäätöslukujen perusteella. Yrittäjän kannattaa kasvattaa yrityksen nettovarallisuutta kehittämällä omaa pääomaa joko sijoittamalla sinne rahaa tai tekemällä tulosta. Koska mitä enemmän omaa pääomaa yrityksellä on, sitä enemmän on mahdollista nostaa matalasti verotettua osinkoa. Osinkoja saa tällä hetkellä nostettua halvimmillaan siis 7,5 % veroasteella. Tämä on mahdollista silloin, kun osinkojen määrä on enintään 8 prosenttia omasta pääomasta sekä pääomatulona verotettavan osuuden suuruus on maksimissaan 30 000 euroa. Tämä tarkoittaisi siis suurimmillaan 120 000 euron osinkoa, jonka jälkeen veroprosentti lähtee nousemaan. Yrityksen omaa pääomaa tulee kerätä jonkin aikaa, jotta suurempien summien nostaminen mahdollisimman pienillä veroseuraamuksilla on mahdollista. (Rumpu, 2018)

## 3.2 Käsitteet

### 3.2.1 Taloushallinto

Yrityksen taloushallintoon kuuluu useita eri osatoimintoja. Yrityksen talousprosessiin taas kuuluu tietyt perustoiminnot. Toimiala ja yrityksen koko vaikuttavat vaadittaviin toimintoihin ja suoritustapoihin. Kuitenkin myös pienimpien yritysten tulee tehdä jollain tasolla kaikki taloushallinnon rutiinitoimet. Taloushallinnon voi osaltaan hoitaa myös ulkoinen tilitoimisto, ja tässä tapauksessa taloushallinnon tehtävät kannattaa jakaa selkeästi tilitoimiston ja yrityksen kesken. Kaaviossa 1 on kuvattuna yrityksen keskeisimmät taloushallinnon prosessit ja informaation siirtyminen. (Viitala, 2006, 29)



KUVIO 1. Taloushallinnon prosessit ja informaation siirtyminen (Viitala, 2006, 29)

Yrityksen talouteen heijastuu lopulta kaikki tehtävät päätökset sekä toiminnot. Itsenäisenä toimintona taloushallinto ei juurikaan tuota lisäarvoa, mutta ilman kunnollista ja riittävää taloushallintoa ja laskentatointia yritys ei varmasti menesty. Taloushallinto koostuu laajasta toimintojen kokonaisuudesta, johon sisältyvät muun muassa rakenne- ja yhtiömuotokysymykset, verosuunnittelu, sopimusasiat, veroilmoitukset ja tilinpäätökset. Lisäksi taloushallintoon kuuluvat päivittäiset rutiinitehtävät, esimerkiksi reskontra ja laskutus, työsuhteasiat, palkkahallinto, liikekirjanpito, varastohallinta, ALV- ja muut tilitykset. Koska nämä ovat hyvin tärkeitä ja keskeisiä tehtäviä, on tärkeää ymmärtää, mitä niiden laiminlyömisestä voi seurata. Taloushallinnon avulla mitataan yrityksen menestystä, ja sen tietojen pohjalta tehdään tulevaisuuden ratkaisuja. Taloushallinto on kuitenkin monissa suomalaisissa pienyrityksissä heikoin osaamisalue. (Viitala, 2006, 39-40)

### 3.2.2 Tilinpäätös

Tilinpäätös on raportti yrityksen taloudellisesta asemasta sekä menestyksestä. (Sutinen ja Viklund, 2005, 201) Tilinpäätös laaditaan tilikauden päätyttyä. Siihen kuuluvat aina tuloslaskelma ja tase sekä

näiden liitetiedot. (Lindfors, 2011, 93) Lisäksi tilinpäätökseen kuuluu rahoituslaskelma, ja siihen liitetään myös toimintakertomus. Pienen yrityksen ei kuitenkaan tarvitse näitä kahta edellä mainittua laatia. (Tomperi, 2019, luku 10) Tuloslaskelmasta selviää tilikaudelle kuuluvien tulojen ja menojen osalta yrityksen taloudellinen menestys. Tase taas kertoo yrityksen velkojen ja varojen suhteen. (Sutinen ja Viklund, 2005, 201) Tilinpäätöksen asiakirjojen tulee olla selkeitä, ja tilinpäätöksestä täytyy muodostua yhtenäinen kokonaisuus. (Tomperi, 2019, luku 10)

Yritysmuodon lisäksi tilinpäätöksen laatimiseen vaikuttaa merkittävästi yrityksen koko. Yrityksen kokoluokka määrittyy päättyneen ja välittömästi sitä edeltäneen tilikauden tilinpäätöspäivän liikevaihdon, taseen loppusumman sekä tilikauden aikaisen keskimääräisen henkilöstön lukumäärän perusteella. Taulukossa 1 on kuvattu nämä erot mikroyrityksen, pienyrityksen ja suuryrityksen välillä. Näiden lisäksi pienyrityksen ja suuryrityksen väliin kuuluvat keskikokoiset yritykset, joita koskevat pääasiassa samanlaiset kirjanpitoasetuksen ja -lain säännökset kuin suuryrityksiä. (Tomperi, 2019, luku 10)

	Mikroyritys	Pienyritys	Suuryritys
	ylittyy <b>enintään yksi</b>	ylittyy <b>enintään yksi</b>	ylittyy <b>vähintään kaksi</b>
	seuraavista kolmesta raja-arvosta tilinpäätöspäivänä		
Tase	350 000 €	6 000 000 €	20 000 000 €
Liikevaihto	700 000 €	12 000 000 €	40 000 000 €
Henkilöstömäärä	10	50	250

Taulukko 1. Yrityksen kokoluokka. (Tomperi, 2019, luku 10)

Kokoluokalla on erityisesti vaikutusta siihen, millainen tilinpäätös yrityksen tulee laatia. Esimerkiksi pien- ja mikroyrityksille on säännelty kevyemmät tilinpäätösvaatimukset. Mikrokokoiset toiminimet taas eivät ole velvollisia laatimaan tilinpäätöstä lainkaan, jos niiden tilikausi on kalenterivuosi. Suoriteperusteinen tilinpäätös on kuitenkin laadittava, mikäli tilikausi poikkeaa kalenterivuodesta. Tilinpäätöksen laatimista suositellaan kuitenkin kaikille yrityksille, koska tiedot on yleensä kuitenkin selvitettävä esimerkiksi verotusta varten. (Tomperi, 2019, luku 10)

Tilinpäätös tulee laatia neljän kuukauden sisällä tilikauden päättymisestä. Kun toimintakertomus ja tasekirja on laadittu ja allekirjoitettu, on tilinpäätös valmis. Tasekirja on toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä muodostettu, sidottu ja sivunumeroitu kirja. Tasekirjaan sisältyy myös luettelo tilikaudella käytetyistä kirjanpidon kirjoista sekä tositteista ja tieto, miten niitä säilytetään. Lisäksi tasekirjassa on päiväys- ja allekirjoitussivu. Allekirjoituksen hoitavat hallituksen jäsenet sekä toimitusjohtaja. Tilinpäätös on kirjoitettava suomeksi tai ruotsiksi, muut kielet, esim. englanti, eivät ole sallittuja. Tilinpäätös on myös laadittava euroissa. (Lindfors, 2011, 94-95)

Tuloslaskelma on tilikauden pituinen laskelma yrityksen menoista ja tuloista. Tilikauden alussa kaikki tuloslaskelman luvut ovat nolilla. Tase kuvaa tarkasteluhetken esimerkiksi tilikauden lopun varallisuusasemaa. Tasejatkuvuus tarkoittaa sitä, että edellisen tilikauden päättävä tase on aina seuraavan

tilikauden avaava tase. Tase on siis kaksipuolinen laskelma yrityksen veloista ja varoista. (Viitala, 2006, 33-34)

### 3.2.3 Pk-yritys

Pk-yrityksiin luetaan mikroyritykset sekä pienet ja keskisuuret yritykset. Pk-yrityksissä on suosituksen mukaan alle 250 työntekijää ja vuosiliikevaihto on korkeintaan 50 miljoonaa euroa. Taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa. Yhdeksän kymmenestä yrityksestä on Pk-yritys, ja kaksi kolmasosaa työpaikoista on Pk-yritysten luomia. (Euroopan komissio, 2015, 3)

Koko ei kuitenkaan ole ainoa ratkaiseva tekijä, kun määritellään pk-yritystä. Yritys voi nimittäin lukujen valossa olla hyvinkin pieni, mutta se ei kuitenkaan täytä vaatimuksia pk-yrityksen määritelmälle. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi yrityksellä, jolla on käytössään huomattavia lisäresursseja. Yrityksen omistaa esimerkiksi suurempi yritys tai se on kumppanuussuhteessa tai yhteydessä suurempaan yritykseen. Tällöin yritykseltä edellytään tapauskohtaisempia analyysejä, jotta voidaan varmistaa, onko yritys pk-yritystä koskevan suosituksen hengen mukainen. (Euroopan komissio, 2015, 4)

Pk-yritystä koskevan suosituksen yksi keskeisimmistä tavoitteista on varmistaa, että EU:n tukitoimia suunnataan ainoastaan sellaisiin yrityksiin, jotka tarvitsevat niitä todellisuudessa. Pk-yrityksen tunnistaminen on oleellista myös siitä syystä, että pk-yritykset tarvitsevat muihin yrityksiin nähden erilaista apua. (Euroopan komissio, 2015, 4-5)



## 4 TUTKIMUSTULOKSET

### 4.1 Tutkimuksen toteutus

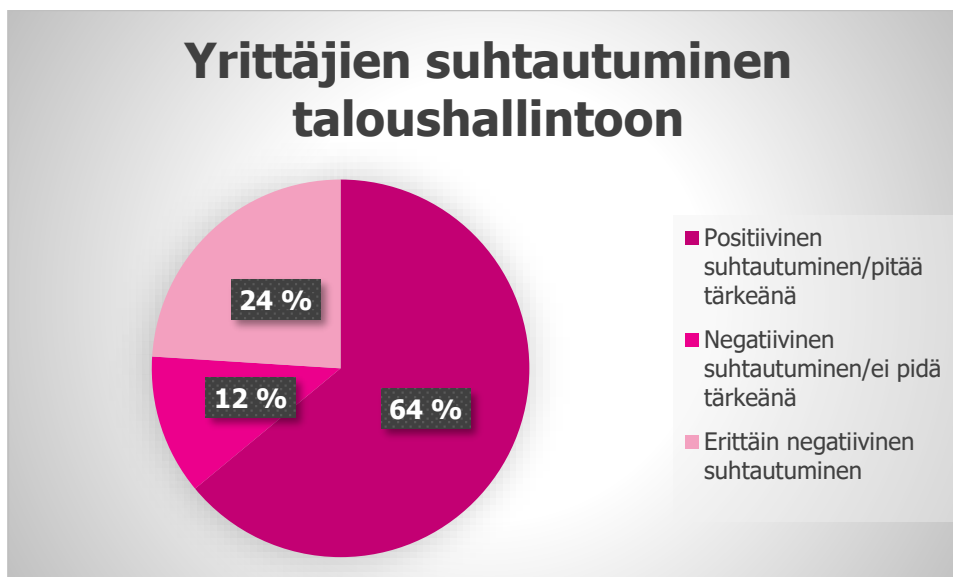
Tutkimusta varten haastateltiin puhelimitse yhteensä 25 yrittäjää. Haastattelut olivat oletettua hie-  
man lyhyempiä, mutta se mahdollisti suuremman otannan ja sitä kautta luotettavammat tulokset.  
Haastattelussa yrittäjille esitettiin 6 kysymystä, ja haastatteluiden kesto oli muutamasta minuutista  
kymmeneen minuuttiin. Suurin osa haastatteluista oli nimenomaan näitä muutaman minuutin pitui-  
sia, pidempiä 10 minuutin haastatteluja oli vain muutama.

Monet yrittäjät kuulostivat hermostuneilta, kun kuulivat haastattelun aiheen. He saattoivat sanoa,  
etteivät tiedä mitään asiasta. Tässä kohtaa heille kuitenkin kerrottiin, että heidän osaamistansa ei  
testata millään tavalla, vaan halutaan kuulla omia kokemuksia taloushallinnosta. Osa yrittäjistä sanoi  
aiheen olevan tärkeä ja vastaavan mielellään kysymyksiin, mutta tämä joukko oli huomattavasti pie-  
nempi. Osa haastateltavista saattoi vastata kysymykseen pelkästään yhdellä sanalla. Haastatteluissa  
kuitenkin huomattiin myös, että haastattelun edetessä haastateltavat rentoutuivat, jonka myötä vas-  
tausten laatu parantui.

### 4.2 Vastaukset tutkimuskysymyksiin

Ensimmäisenä yrittäjiltä kysyttiin heidän suhtautumisestaan taloushallintoon osana yrityksen johta-  
mista. Tässä kysymyksessä yrittäjät jakautuivat selkeästi kahteen ryhmään. 64 % kaikista vastaa-  
jista piti taloushallintoa tärkeänä osana yrityksen toiminnan johtamista. 24 % kaikista vastaajista piti  
taloushallintoa erittäin tärkeänä, elintärkeänä ja jopa kaikista tärkeimpänä asiana osana yrityksen  
johtamista. 25 % heistä, jotka pitivät taloushallintoa tärkeänä, kertoivat myös suhtautuvansa vaka-  
vasti taloushallintoon.

Loput 36 % vastaajista suhtautuivat huomattavasti negatiivisemmin taloushallintoon osana yrityksen  
johtamista. Näistä 44 % suhtautuu taloushallintoon selkeästi negatiivisella tavalla. Heidän mieles-  
tään taloushallinto on ikävää ja tuskaista. Näiltä 44 prosentilta nousi myös se, että he eivät tykkää  
taloushallinnosta tai he jopa vihaavat sitä. Toiset 44 % taas nostivat taloushallinnon ulkoistamisen  
esille. Tältä vastaajaporukalta nousi selkeästi esille se, että taloushallinto ei juurikaan kiinnosta eikä  
siihen juurikaan kiinnitä huomiota, koska taloushallinto on ulkoistettu ja kaikki sujuu hyvin. 33 %  
negatiivisesti suhtautuvista pitää taloushallintoa ”pakkopullana” ja pakollisena pahana, joka kuiten-  
kin täytyy hoitaa. Ensimmäisen kysymyksen vastausjakauman voi nähdä kuviosta 2.



KUVIO 2. Yrittäjien suhtautuminen taloushallintoon (n=25)

Seuraavaksi yrittäjiltä kysyttiin, mitä taloushallinnon asioita he pitävät tärkeänä osana yrittäjänä. Tässä kohdassa 60 % vastaajista nimesi jonkin konkreettisen taloushallinnon asian tai osa-alueen. Näistä 43 % mainitsi tuloksen tai tuloslaskelman. 31 % mainitsi tilinpäätöksen ja saman verran mainintoja sai myös verotus. 25 % mainitsi taseen, ja saman verran mainittiin myös kassavirta. 19 % mainitsi katteen tai kateprosentin. Yksittäisiä mainintoja oli myös palkkakulut, kirjanpito, kannattavuus ja budjetointi.

20 % kaikista vastaajista piti tärkeänä osana kokonaisvaltaisesti kaikesta. Nämä 20 % eivät kuitenkaan nimenneet mitään tiettyjä asioita tai osa-alueita. Toiset 20 % kaikista vastaajista eivät osanneet vastata tähän kysymykseen mitään konkreettista. Näiden 20 prosentin lisäksi, myös osa heistä, jotka osasivat vastata jotain konkreettista, pitivät kysymystä omien sanojensa mukaan kuitenkin hankalana. Voidaan siis tulkita, että yhteensä 24 % piti kysymystä vaikeana. Lisäksi 24 % kaikista vastaajista mainitsivat vastauksessaan, että ovat ulkoistaneet taloushallinnon. Näistä 24 prosentista jopa 83 % eivät pitäneet omaa osaamista tärkeänä, koska ovat ulkoistaneet taloushallinnon ammatilliselle.

Kolmantena kysymyksenä yrittäjiltä kysyttiin, mitkä ovat heidän omat vahvuutensa taloushallinnossa. Tässä kysymyksessä jopa 44 % vastaajista ei osannut nimetä vahvuuksia taloushallinnossa lainkaan. Monet näistä myönsivät suorasti, että vahvuudet ovat muissa asioissa eikä lainkaan taloushallinnossa. Myös useampi näistä kertoi taloushallinnon vahvuudet olevan hyvän tilitoimiston valinnassa. Tästä voitiin siis päätellä, että nämäkään vastaajat eivät osaa nimetä ”oikeita” vahvuuksia taloushallinnosta. Osa näistä vastaajista taas mainitsi asian, joka ei liity millään tavalla taloushallintoon, kuten henkilöstön kohtelu ja päässääläsky.

Näiden 44 % lisäksi 12 % kaikista vastaajista mainitsi tässä kohdassa ainoastaan koulutuksen tai omia henkilökohtaisia ominaisuuksia, kuten tarkkuuden ja järjestelmällisyyden. Toiset 12 % mainitsivat tässä kohdassa kokonaiskuvan ymmärryksen, tarkentamatta vastausta mihinkään taloushallinnon osa-alueisiin tai asioihin.

Loput 32 % mainitsivat tässä kysymyksessä jonkin selkeän taloushallinnon osa-alueen. Vastaukset tässä kohdassa jakaantuivat tasaisesti monien eri osa-alueiden kesken, eikä mikään osa-alueista noussut vastauksissa selkeästi yli muiden. Kate ja kateprosentti saivat kuitenkin eniten mainintoja tässä kohdassa. Tässä kohdassa mainittiin myös budjetointi, verotus, tuloslaskelma, kassavirrat, maksuvalmius, kirjanpito sekä palkat. Vastausten jakauman kysymyksessä kolme voi nähdä kuviosta 3.



KUVIO 3. Yrittäjien vahvuudet taloushallinnossa (n=25)

Seuraavaksi yrittäjiltä kysyttiin mitä he haluaisivat osata paremmin taloushallinnosta. 36 % vastaajista kertoi, ettei halua osata taloushallinnosta enää mitään lisää, vaan ovat tyytyväisiä tämän hetkiin osaamiseen. 12 % kaikista vastaajista ei osannut vastata tähän kysymykseen. He joko sanoivat suoraan, etteivät osaa vastata tai vastaus oli todella ympäröivä, kuten ”pitäisi osata laskea paremmin joitakin asioita”.

8 % kaikista vastaajista kertoi haluavansa hallita paremmin kokonaiskuvaa tai monia taloushallinnon asioita nimeämättä kuitenkaan mitään tiettyjä asioita tai osa-alueita. Näiden lisäksi 12 % mainitsi myös haluavansa osata yleisesti monista taloushallinnon asioista enemmän, mutta nämä 12 % nimesivät tämän lisäksi myös joitakin konkreettisia taloushallinnon asioita tai osa-alueita.

44 % kaikista vastaajista nimesivät tässä kohdassa yhden tai useita taloushallinnon asioita tai osa-alueita. Ylivoimaisesti eniten mainintoja sai verotus. Näistä, jotka mainitsivat jonkin tietyn asian tai

osa-alueen, 45 % mainitsi verotuksen. Muut asiat, joita yrittäjät mainitsivat, olivat kirjanpidolliset asiat, tase, tulos, budjetointi, hinnoittelu, poistot sekä palkat. Vastausten jakauman kysymykseen 4 voi nähdä kuviosta 4.



KUVIO 4. Mitä yrittäjät haluavat oppia taloushallinnosta? (n=25)

Viidennessä kysymyksessä yrittäjiltä kysyttiin, mitä tilinpäätöksen tietoja he pitävät oleellisena. Kaikista vastaajista 68 % piti tärkeänä tietää yrityksen tuloksen. Näiden lisäksi yksi yrittäjästä mainitsi tuloslaskelman kokonaisuutena. 20 % kaikista vastaajista kertoi pitävänsä kokonaisuutta ja kaikkea tilinpäätöksestä saatavaa tietoa oleellisena. Tässä kohdassa ainoastaan yksi yrittäjästä vastasi, ettei osaa vastata kysymykseen. Muita asioita, joita yrittäjät mainitsivat olivat tase, liikevaihto, katekerroin, käyttöKate, tunnusluvut ja kassavarat. Nämä kaikki saivat tasaisesti muutamia mainintoja.

Viimeisessä eli kuudennessa kysymyksessä yrittäjiltä kysyttiin, miten he hyödyntävät tilinpäätöksen tietoja. 28 % kaikista vastaajista vastasi hyödyntävänsä tilinpäätöstä tulevaisuuden suunnittelussa. Yksi vastaajista tarkensi vielä, että hyödyntää tilinpäätöstä budjetointiin. 8 % kaikista vastaajista kertoi hyödyntävänsä tilinpäätöstä päätöksenteossa uusien työntekijöiden palkkaamisesta. Toiset 8 % kertoivat hyödyntävänsä tilinpäätöstä verosuunnittelussa. Yksi vastaajista kertoi hyödyntävänsä sitä myös sijoitustoimintaansa varten, ja toinen kertoi hyödyntävänsä sitä markkinoinnin suunnittelussa. Yksi vastaajista kertoi myös hyödyntävänsä sitä yllättävien tapahtumien reagointiin, ja kaksi muuta reaaliaikaiseen talouden seurantaan.

Tulevaisuuden suunnittelu oli siis tässä yksi yleisimmistä vastauksista, ja toinen lähes yhtä yleinen vastaus oli aiempiin vuosiin vertaaminen. 20 % vastaajista vastasi, että hyödyntää tilinpäätöstä aiempiin vuosiin vertaamisessa ja kehityskaaren seurannassa. Kaikista vastaajista jopa 28 % kertoi, että ei hyödynnä tilinpäätöksestä saatavia tietoja millään tavalla. Vastausten jakauma kuudenteen kysymykseen näkyy kuviossa 5.



KUVIO 5. Miten yrittäjät hyödyntävät tilinpäätösinformaatiota? (n=25)

Haastateltavien vastauksissa oli selkeästi myös yhteneväisyyksiä. Kaikki, jotka ensimmäisen kysymyksen perusteella suhtautuivat negatiivisesti taloushallintoon osana yrityksen pyörittämistä, olivat myös niitä, jotka eivät osanneet vastata kolmanteen kysymykseen, mitkä ovat omat vahvuudet taloushallinnossa. He joko vastasivat jotain, mikä ei liity millään tavalla taloushallintoon tai sanoivat suoraan, että vahvuudet eivät ole taloushallinnossa.

Toisessa kysymyksessä, mitä taloushallinnon asioita pitää tärkeänä osata yrittäjänä, vastaukset olivat hieman vaihtelevampia. Kuitenkin kaikki, jotka eivät osanneet vastata tähän toiseen kysymykseen, lukeutuivat näihin, jotka suhtautuivat myös negatiivisesti taloushallintoon. Lisäksi nämä kaikki, jotka suhtautuivat negatiivisesti taloushallintoon, vastasivat samankaltaisesti myös neljänteen kysymykseen, mitä haluaisit osata paremmin taloushallinnosta. He joko eivät osanneet vastata tähänkään kysymykseen, tai korostivat selkeästi sitä, että yrittäjän ei tarvitse tietää syvällisesti taloushallinnosta, koska se ei ole heidän päätyönsä. Nämä kaikki osasivat kuitenkin viidennessä kysymyksessä, jossa kysytään mitä tilinpäätöksen tietoja pitää oleellisena, vastata jonkin konkreettisen asian tilinpäätöksestä. Yleisin vastaus tällä vastaajaryhmällä oli kuitenkin lyhyesti sanottuna tulos. Muutama tästä ryhmästä ei hyödynnä tilinpäätöstä millään tavalla, mutta suurin osa mainitsi kuitenkin joko tulevaisuuden suunnittelun tai aiempiin vuosiin vertaamisen. Tällä vastaajaryhmällä yhteistä oli kuitenkin myös se, että vastaukset olivat lyhyitä.

Näiden negatiivisesti taloushallintoon suhtautuvien lisäksi oli myös seitsemän muuta haastateltavaa, jotka eivät osanneet vastata kolmanteen kysymykseen, mitkä ovat omat vahvuudet taloushallinnossa. Nämä seitsemän muuta kuitenkin pitivät taloushallintoa tärkeänä osana, ja erosivat siltä osin aiemmin mainitusta vastaajaryhmästä. Muilta osin tämä vastaajaryhmä vastasi todella samankaltaisesti kuin edellä mainittu ryhmäkin. Monet näistä seitsemästä eivät osanneet vastata neljänteen kysymykseen, mitä haluaisivat osata paremmin taloushallinnosta, ja vastaukset olivat hyvin yhteneväisiä edellä mainitun vastaajaryhmän kanssa. Nämäkin korostivat sitä, että oma luonne ei sopeudu

taloushallintoon ja taloushallinto on ulkoistettu syystä. Tässä ryhmässä aiempaan vastaajaryhmään samaa oli myös se, että nämäkin osasivat mainita konkreettisia asioita viidenteen kysymykseen. Kuudennen kysymyksen osalta oli tässäkin ryhmässä muutamia, jotka eivät hyödynnä tilinpäätöksestä saatavia tietoja millään tavalla, mutta suurin osa vastasi kuitenkin jonkin konkreettisen asian tähän kysymykseen.

#### 4.3 Tutkimustulosten analysointi

Tutkimustuloksia lähdettiin analysoimaan aineiston litteroinnin pohjalta. Saatuja tutkimustuloksia lähdettiin analysoimaan muutamalta eri kantilta teemoittelemalla saatua aineistoa aineistolähtöisesti. Tuloksia analysoitiin vertaamalla haastateltavan vastauksia eri kysymysten välillä. Tämän kautta haluttiin analysoida sitä, kuinka hyvin haastateltava osasi vastata kysymyksiin. Tällöin pystyttiin myös analysoimaan sitä, oliko vastausten välillä samankaltaisuutta, ja mitä se kertoi haastateltavan osamisesta ja suhtautumisesta aiheeseen.

Lisäksi tuloksia analysointiin vertaamalla vastauksia eri haastateltavien välillä. Tällöin pystyttiin analysoimaan sitä, oliko eri haastateltavien välillä yhtäläisyyksiä, ja mitä mahdolliset samankaltaisuudet vastauksissa kertoivat.

Tutkimustuloksia analysointiin myös taustatietojen pohjalta. Tutkimuksessa haluttiin analysoida sitä, onko merkitystä sillä, kuinka pitkään haastateltava on toiminut yrittäjänä. Ajaltetiin, että tämä tuo lisää syvyyttä tulosten analysointiin. Lisäksi tulosten analysoinnissa käytettiin hyväksi myös toista taustatietoa, työntekijöiden lukumäärää, joka taas antaa tietoa yrityksen koosta. Seuraavassa luvussa, luvussa 5, syvennytään tarkemmin analysointiin ja sen tuottamiin johtopäätöksiin.

## 5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Alkuun tarkoituksena oli haastatella vain noin kymmentä yrittäjää, koska ajateltiin, että vastaukset kysymyksiin olisivat pitkiä ja haastattelut olisivat pituudeltaan lähemmäs puoli tuntia. Kun ensimmäiset haastattelut tehtiin, huomattiin, että haastattelut olivatkin vain muutamia minuutteja, pisimillään 10 minuuttia. Tästä voitiin tehdä jo ensimmäisiä johtopäätöksiä. Lyhyistä, vain jopa yhden sanan vastauksista, voitiin päätellä, että osaamistaso ei ole kovin syvällistä. Vaikka toki vastauksien lyhyteen saattoi vaikuttaa myös se, että yrittäjät ovat kiireisiä, eikä heillä ehkä ole aikaa keskittyä haastatteluihin kunnolla. Sitä, että tämä kuitenkin johtuu heikosta osaamistasosta, tukee myös se, että suurin osa haastateltavista kertoi puhelun alussa aiheen kuullessaan, että eivät tiedä mitään asiasta. Koska puheluiden alussa haastateltavista kuului jännittyneisyys ja hermostuneisuus aihetta kohtaan, antaa myös se selkeitä viitteitä siitä, että he eivät luota omaan osaamiseensa. Tästä voidaan siis selkeästi päätellä se, että haastatteluiden pituus ei johdu niinkään siitä, että yrittäjät olisivat kiireisiä.

Ensimmäisessä kysymyksessä, jossa kysyttiin yrittäjien suhtautumista taloushallintoon osana yrityksen johtamista, monet vastasivat todella lyhyesti. Tässä ensimmäisessä kysymyksessä korostui nimenomaan se, että kysymykseen vastattiin vain yhdellä sanalla. Ensimmäisen kysymyksen kohdalla näkyi siis selkeästi se, että yrittäjät olivat siinä kohtaa vielä hieman jännittyneitä. Monet rentoutuivat vasta haastattelun edetessä, ja sen vuoksi monet vastasivat ensimmäiseen kysymykseen vain yhdellä sanalla. Yleisin vastaus ensimmäiseen kysymykseen oli, että pitävät taloushallintoa tärkeänä osana yrityksen johtamista. Se, että haastateltava vastasi yhdellä sanalla "tärkeä", ei vielä kuitenkaan kuvaa kovin syvällisesti haastateltavan henkilökohtaista suhtautumista aihetta kohtaan. Osa nimittäin voi pitää taloushallintoa tärkeänä, mutta pitääkö hän tärkeänä sitä, että on itse tarkasti perillä luvuista vai sitä, että joku ulkopuolinen hoitaa taloushallinnon huolella? Osa voi pitää taloushallintoa tärkeänä ja on myös itse siitä hyvin kiinnostunut, osa taas voi pitää taloushallintoa tärkeänä, mutta ei ole siitä juurikaan itse kiinnostunut. Tähän ei vielä ensimmäisessä kysymyksessä saatu selkeitä ja syvällisiä vastauksia, mutta haastattelun edetessä näihin kysymyksiin liittyen oli helppoa tehdä johtopäätöksiä, ja niihin palataan myöhemmin tarkemmin.

Jopa 36 % vastaajista myönsi suoraan, että taloushallinto ei kiinnosta, ja että se on pakollinen ikävä asia, joka pitää hoitaa. Tämähän ei sulje pois sitä, että nämä vastaajat eivät pitäisi taloushallintoa tärkeänä, koska monen vastauksesta kuului se, että taloushallinto pitää kyllä hoitaa, mutta se on silti ikävä asia. Tämä siis kertoo siitä, että nämä, jotka ovat vastanneet, että taloushallinto on tärkeää, ei kuitenkaan syvällisemmin kerro siitä, suhtautuvatko ne muilta osin siihen negatiivisesti vai positiivisesti.

Toisen kysymyksen perusteella pääsee jo tekemään parempia johtopäätöksiä haastateltavien osaamisesta. 60 % prosenttia osaa kertoa jonkin konkreettisen asian tai osa-alueen, joka on heidän mielestään tärkeää osana yrittäjänä taloushallinnosta. Nämä vastaukset ovat kuitenkin todella perusasioita, kuten tase, tuloslaskelma, tilinpäätös ja verotus. Lisäksi haastateltavat vain mainitsivat nämä

asiat, eivätkä menneet yhtään syvemmälle siinä, mikä esimerkiksi näissä asioissa on tärkeää ja merkityksellistä ymmärtää.

20 % kaikista vastaajista piti tärkeänä osata kokonaisvaltaisesti kaikesta. He eivät tarkentaneet mihinkään tiettyihin osa-alueisiin tai aiheisiin. Sen voi tulkita niin, että he eivät mahdollisesti osanneet vastata kysymykseen tarkemmin. Taloushallinto on käsitteenä todella laaja, johon kuuluu monia eri osa-alueita. Kuulostaa siis erikoiselta, jos haastateltavien mielestä yrittäjän täytyy osata taloushallinnosta kaikki kokonaisvaltaisesti. Siitä syystä olisi loogista, että he vastaavat tällaisen ympäripyöreän vastauksen tarkentamatta vastausta, koska eivät osaa nimetä tärkeimpiä taloushallinnon aiheita tai osa-alueita. Toisaalta tämä voi tarkoittaa myös sitä, että haastateltava ei tiedä kuinka laaja käsite taloushallinto on, ja pitää sitä paljon suppeampana, jolloin haastateltava on todella ollut sitä mieltä, että tärkeää olisi tietää kokonaisvaltaisesti kaikesta.

Kokonaisuutena tämän toisen kysymyksen perusteella voi siis päätellä, että osaaminen ei ole kovin hyvin hyvää tai se on hyvin pintapuolista. Lähes neljäsosa nimittäin myönsi suoraan, että kysymys on vaikea tai ei osannut vastata kysymykseen lainkaan. Ja jos tämän neljännesosa lisäksi suurimman osan haastateltavien vastaukset ovat todella ympäripyöreitä, voidaan tehdä selkeä johtopäätös siihen, että asia on yrittäjille haastava. Monet myös nostivat tässä kysymyksessä esille sen, että taloushallinto on ulkoistettu, joten sen perusteella voi myös tehdä johtopäätöksen, että yrittäjät luottavat paljon siihen, että joku muu ammattilainen hoitaa sen heidän puolestaan, eikä heidän itse tarvitse tällöin olla juurikaan selvillä taloushallinnon asioista. Taloushallinto on yrittäjien mielestä järkevämpi ulkoistaa, ja keskittyä itse niihin asioihin, jotka osaavat, ja jotka tuovat rahaa yritykseen. Tämä kertoo siis siitä, että yrittäjillä täytyy olla vahva luotto heihin, jotka hoitavat yrityksen taloushallinnon. He luottavat siihen, että nämä ammattilaiset eivät tee virheitä ja hoitavat taloushallinnon asiat hyvin, eikä yrittäjillä itsellä ole tarvetta seurata, että täysin ulkopuolinen henkilö hoitaa asiat luotettavasti ja oikein.

Kolmannessa kysymyksessä päästiin vielä selkeämmin selvittämään haastateltavien taloushallinnon osaamista. Lähes puolet haastateltavista ei osannut nimetä lainkaan, mitkä ovat omat vahvuudet taloushallinnosta. Tämä siis tukee selkeästi sitä, että aihe on haastava ja omat vahvuudet ovat josain muissa asioissa. Osa myös mainitsi jonkin asian, joka ei liity millään tavalla taloushallintoon. Näistä vastauksista voi myös vetää selkeän johtopäätöksen siitä, että taloushallinto ei ole näillä henkilöillä hallussa. Tätä joukkoa voitaisiin kasvattaa yli puoleen vastaajista, koska näiden lisäksi osa vastasi henkilökohtaisia ominaisuuksia, kuten tarkkuus ja järjestelmällisyys. Nämä ominaisuudet eivät kerro millään tavalla, mitä taloushallinnon asioita kyseinen henkilö hallitsee. Jos kysytään taloushallinnon vahvuuksia, ja kysymykseen vastataan henkilökohtaisia luonteenpiirteitä, voi siitä päätellä, että taloushallinto ei välttämättä ole vahvin osa-alue. Jos haastateltava todellisuudessa osaa taloushallinnon asioita ja on niistä perillä, hän varmasti tässä kohtaa kertoisi ne.

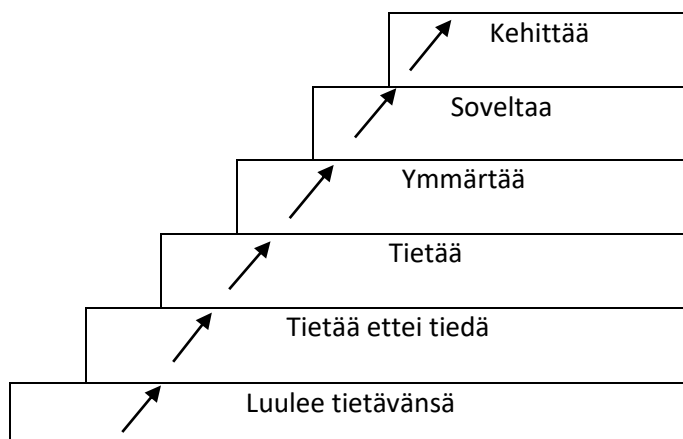
Tässäkin kysymyksessä pieni osa vastaajista kertoi, että omat vahvuudet ovat kokonaiskuvan ymmärtämisessä. Tämän kaltaisista vastauksista voi taas vetää monenlaisia johtopäätöksiä, sillä kukaan vastaajista ei selventänyt tarkemmin, mitä tarkoittaa kokonaiskuvalla, ja mistä kaikista asioista tämä



kokonaiskuva muodostuu. Ei voi olettaa, että nämä vastaajat todella tietäisivät hyvin kattavasti taloushallinnosta ja olisivat perillä kaikista luvuista ja niiden taustoista, koska kukaan näistä ei avaa asiaa yhtään tarkemmin. Kuten aiemminkin on todettu, tämänkaltaisen vastaus on niin ympäröivä, että siitä ei saa mitään tarkempaa tietoa siitä, mitkä todella ovat näiden yrittäjien vahvuudet. Tästä voisi kuitenkin olettaa, että heillä on jonkinlainen tietämys taloushallintoon, mutta millainen, se jää tässä kohtaa epäselväksi.

Selkeämmän kuvan taloushallinnon osaamisesta saa kuitenkin niistä vastaajista, jotka nimeävät tähän kysymykseen selkeitä taloushallinnon asioita ja osa-alueita. Tämä vastaajaryhmä on kuitenkin vain vähemmistö, noin kolmasosa kaikista vastaajista. Tästä voidaan päätellä, että yrittäjät eivät hallitse kovin hyvin taloushallinnon asioita, koska niin pieni prosentti osaa mainita tässä kysymyksessä oikeita taloushallinnon asioita. Nämäkin, jotka mainitsevat konkreettisia taloushallinnon asioita ja osa-alueita, vastaavat tähän kysymykseen vain muutamalla sanalla. Joko tämä siis kertoo taas siitä, että yrittäjillä ei ole aikaa tai mielenkiintoa keskittyä vastaamaan kysymyksiin kunnolla ja huolellisesti, tai se voi kertoa myös siitä, että osaaminen ei vain yksinkertaisesti ole kovin syvällisellä tasolla.

Yrittäjiltä kysyttiin myös mitä taloushallinnon asioita he haluaisivat osata paremmin taloushallinnosta, koska yleensä myös tällaisen kysymyksen kautta saa tietoa myös osaamistasosta. Oppimista voi kuvata esimerkiksi ns. oppimisen portaiden kautta (kuviot 6). Oppimisportaiden ensimmäisellä tasolla luulee tietävänsä, mutta todellisuudessa osaaminen on sillä tasolla, että ei vielä edes tiedä mitä pitäisi tietää. Toisella portaalla tiedostetaan jo, ettei tiedetä oikeasti mitään, ja vasta kolmannella portaalla tiedetään asiasta jotain. Jos haastateltava ei siis osaa vastata tähän kysymykseen mitään, voidaan tulkita, että hän on oppimisportaiden ensimmäisellä tasolla. Tällöin hänellä ei ole edes sen vertaa tietoa asiasta, että hän osaisi nimetä asioita, joita haluaisi oppia. 12 % vastaajista ei osannut vastata tähän kysymykseen mitään, ja heidän vastauksistaan voi vetää suoria johtopäätöksiä juuri siitä, että heillä ei ole juuri mitään tietoa taloushallinnosta. Nämä henkilöt eivät siis ehkä vielä edes tiedosta tietämättömyyttään, mutta voivat silti luulla tietävänsä asiasta.



KUVIO 6. Oppimisen portaat (Sydänmaanlakka, 2007, 34)

Samankaltaisia johtopäätöksiä voi vetää myös heistä 8 %, jotka mainitsivat haluavansa osata paremmin kokonaisuudessaan taloushallinnosta, mainitsematta tarkemmin mitään taloushallinnon asioita tai osa-alueita. Voisi siis päätellä, että nämä yrittäjät olisivat toisella oppimisen portaalla, koska eivät osaa mainita yhtään tarkemmin mitä haluaisivat osata paremmin. He vain sanoivat, että haluaisivat osata paremmin kokonaisvaltaisesti kaikesta, joka kertoo siitä, että he eivät mahdollisesti osanneet nimetä mitään taloushallinnon osa-alueita, eivätkä myöskään mahdollisesti tiedä, mitä heidän todella olisi oleellista osata paremmin. Myös se, että he haluavat osata paremmin kokonaisvaltaisesti kaikesta, kertoo siitä, että mikään osa-alue tai asia ei siis ole kunnolla tai jopa lainkaan hallussa. He siis mahdollisesti tässä kohtaa eivät vielä tiedä asiasta, mutta tiedostavat kuitenkin tietämättömyytensä, koska osaavat vastata kysymykseen jotakin. Oppiminen voi alkaa vasta siinä kohtaa, kun tiedostaa tietämättömyytensä.

Alle puolet vastaajista osasivat mainita jonkin tietyn asian tai osa-alueen. Useampi haastateltava osasi kuitenkin mainita asioita, jotka haluavat osata paremmin, kuin asioita, jotka ovat vahvuuksia. Tästä voisi siis vetää johtopäätöksen, että nämä haastateltavat ovat myös oppimisportaiden toisella tasolla. He eivät osaa mainita vahvuuksia, koska niitä ei mahdollisesti vielä ole, mutta osaavat kuitenkin mainita asioita, joita haluaisivat oppia. Tällöin he siis tiedostavat tietämättömyytensä.

Ne, jotka ovat osanneet mainita asioita vahvuuksiksi, ja osaavat myös kertoa mitä haluaisivat oppia paremmin, ovat jo kolmannella portaalla, ja voivat olla jopa neljännellä, viidennellä tai kuudennella portaalla. Kolmas porras voidaan kuvata niin, että tietoa jo löytyy. Neljäs porras eroaa kolmannelta portaasta niin, että tiedon lisäksi on jo osaamista ja ymmärrystä asiaan. Viides ja kuudes porras vaativat soveltamisen ja kehittämisen taitoa. Tässäkin kysymyksessä monet haastateltavat vastasivat kuitenkin vain yhdellä sanalla, mainitsemalla asian, josta haluaisivat osata paremmin. On siis vaikea arvioida näiden vastausten perusteella sitä, millä portaalla haastateltavat tarkalleen ovat, sillä vastauksissa ei mennä yhtään syvemmälle. Toisaalta tästä voisi päätellä juuri sen, että ollaan vasta kolmannella tai neljännellä portaalla, eikä tietoa osata vielä soveltaa ja osaamista kehittää.

Eniten mainintoja tähän kysymykseen sai verotus. Verotus mainittiin vain yhdellä sanalla, joten pääteltäväksi jää millaisia asioita verotukseen liittyen halutaan osata paremmin. Voisi kuvitella, että yrittäjät kuitenkin tarkoittavat tällä hyvää verosuunnittelua. Usein puhutaan siitä, että yrittäjien verotus on suurta, ja että yrittäjät joutuvat maksamaan todella paljon veroja. Monet yrittäjät ovat tympäänntyneitä nimenomaan verotukseen. Voisi siis päätellä, että juuri sen vuoksi monet yrittäjät mainitsivat tässä kohtaa verotuksen. Silloin yrittäjät todennäköisesti haluaisivat tietää enemmän siitä, miten omat verot voisi minimoida, ja miten saada kiinni mahdollisimman monesta verohyödyistä.

Muut maininnat, joita oli muutamia, olivat myös tässä kysymyksessä taloushallinnon perusasioita kuten tase ja liikevaihto. Jos yrittäjät haluavat oppia näistä täysin perusasioista lisää, kertoo se siitä, että heille ei siis ole nämä perusasiat vielä hallussa. Tästä voidaan päätellä myös se, että jos nämä perusasiat, kuten liikevaihto ja tase eivät ole hallussa, tuskin heillä silloin on osaamista, tietoa tai ymmärrystä mistään haastavammistakaan asioista.

Monet vastasivat myös viidenteen kysymykseen todella lyhyesti, ja suurin osa mainitsi vain yhden asian. Haastateltavilta kuitenkin kysyttiin mitä tilinpäätöksen tietoja he pitävät oleellisena, heiltä ei kysytty mitä he pitävät kaikista oleellisimpana. Tästä huolimatta monet, reilusti yli puolet, vastasivat vain yhden asian, joka lähes kaikilla oli sama: tulos tai mitä viivan alle jää. Tästä voi siis vetää johtopäätöksiä siihen liittyen, että yrittäjät eivät siis seuraa tilinpäätöksestä mitään muita tietoja kuin sen mitä viivan alle jää. Onko se ainoa asia, joka yrittäjiä kiinnostaa? Osaaminen ei voi olla kovin syvälistä, jos yrittäjiä kiinnostaa ainoastaan tuo yksi asia. Tämän voi päätellä siitä, että todennäköisesti yrittäjät seuraisivat myös muita lukuja ja pitäisivät muitakin asioita oleellisena, jos ymmärtäisivät, mitä luvut tarkoittavat, ja mitä niiden taustalla on. Näiden lisäksi on yksi haastateltava, joka ei osaa vastata kysymykseen lainkaan.

Yli neljäsosa vastaajista ei hyödynnä tilinpäätöksestä saatavia tietoja millään tavalla. Tämä todennäköisesti kertoo siitä, että ei ehkä ymmärretä tilinpäätöksestä saatavaa tietoa ja lukujen taustoja. Ei myöskään ehkä tiedetä millä tapaa sitä voisi hyödyntää, ja millaista tietoa siitä on mahdollista saada. Tätä väitettä tukee lisäksi se, että nämä haastateltavat, jotka kertoivat, etteivät hyödynnä tilinpäätöksestä saatavia tietoja millään tavalla, eivät myöskään osanneet vastata muihinkaan kysymyksiin. He eivät osanneet kertoa omia vahvuuksiaan, eivätkä myöskään joko halunneet oppia mitään uutta tai eivät osanneet kertoa, mitä haluaisivat oppia lisää. Toki osan haastateltavien osalta tämä voi tarkoittaa myös sitä, että heitä ei vaan yksinkertaisesti kiinnosta taloushallinnon asiat.

Myös heidän, jotka sanoivat hyödyntävänsä tilinpäätöstä, vastaukset olivat melko lyhyitä, eikä vastaukset tulleet haastateltavilta kovin itsevarmasti. Tätä epävarmuutta voidaan perustella sillä, että haastateltavat käyttivät paljon vähätteleviä lisäsanoja sekä sanamuotoja. Esimerkkinä asiasta voisi kertoa näin ”Minä hyödynnän tilinpäätöstä joka vuosi...”, mutta monet kertoivat asian kuitenkin näin ”Minä saatan ehkä välillä hyödyntää sitä...”. Haastatteluissa oli myös monia tämän kaltaisia vastauksia: ”Jotain sieltä ehkä pystyy katsomaan ja varmaan suunnittelemaan hieman eteenpäin”.

Lisäksi nämä vastaukset eivät tässäkään kysymyksessä olleet kovin konkreettisia, sillä monet vastasivat vain tulevaisuuden suunnittelun tai aiempiin vuosiin vertaamisen. Herää taas kysymys, eivätkö haastateltavat keskittyneet haastatteluun kunnolla, olivatko he kiireisiä vai eivätkö he vain osanneet kertoa yhtään tarkemmin? Mitä tietoja yrittäjät vertaavat ja miksi? Millaisia tietoja he hyödyntävät tulevaisuuden suunnittelussa? Millaisiin tulevaisuuden suunnitelmiin tietoja hyödynnetään? Millä tavoin tietoja hyödynnetään? Monet kysymykset jäivät vielä auki, sillä yrittäjät vastasivat todella lyhyesti. Vain muutama mainitsi tässä kohtaa taloushallinnon termejä kuten budjetoinnin ja tilinpäätösanalyysin.

Myös vastausten välisistä yhteneväisyyksistä, voi tehdä selkeitä johtopäätöksiä. Ensinnäkin voidaan todeta, että suhtautumisen ja osaamisen välillä on selvä korrelaatio. Jos suhtautuminen on negatiivista, vaikuttaa se tutkimustulosten perusteella suoraan myös osaamiseen. Kaikki, jotka suhtautuivat negatiivisesti taloushallintoon, eivät osanneet kertoa myöskään omia vahvuuksiaan. He eivät osanneet vastata myöskään muihin kysymyksiin, ja vastaukset olivat todella lyhyitä. Voidaan siis todeta, että jos suhtautuminen on negatiivista taloushallintoa kohtaan, on silloin myös osaaminen heikkoa.

Tämä kertoo siitä, että jos suhtautuminen on negatiivista, ei taloushallinnon asioiden opettelemiseen riitä todennäköisesti mielenkiintoa. Taloushallinnon helppo ulkoistaminen varmasti vahvistaa tätä vielä lisää.

Tutkimustuloksia on mielenkiintoista tarkastella myös taustatietojen pohjalta. Yrittäjiltä kysyttiin haastattelun alussa, ennen varsinaisia haastattelukysymyksiä, yrityksen perustamisvuotta sekä työntekijöiden lukumäärää. Kun tarkastatelee tuloksia siltä kantilta, onko perustamisvuodella merkitystä tuloksiin, voi huomata mielenkiintoisen huomion. Voisi kuvitella, että pitkään yrittäjinä toimineet osaisivat paremmin talouden asiat ja olisivat paremmin perillä taloushallinnosta, koska myös yrittäjyydestä on pidemmän ajan kokemus.

Kun tuloksia tarkastelee, voi kuitenkin huomata, että tilanne on itseasiassa toisinpäin. Ne, jotka ovat perustaneet yrityksensä viimeisen viiden vuoden sisällä, osasivat vastata keskimäärin paremmin haastattelukysymyksiin. He osasivat kertoa paremmin omat vahvuudet (taulukko 2), ja mitä haluaisivat osata paremmin taloushallinnosta (taulukko 3). Tarkoittaako tämä siis sitä, että nykypäivän yrittäjät kokevat taloushallinnon ja talouden asiat tärkeämmäksi ja sen osaamisen merkityksellisemmäksi? Ja tarkoittaako tämä siis sitä, että jos yrityksen on perustanut esimerkiksi 10 tai 20 vuotta sitten, taloushallintoa ei ole pidetty silloin yhtä tärkeänä, ja siitä syystä pidempään yrittäjänä toimineet eivät myöskään osaa talouden asioita yhtä hyvin?

	<b>Ennen vuotta 2015 aloittaneet</b>	<b>Vuonna 2015 tai sen jälkeen aloittaneet</b>
Ei osaa kertoa vahvuuksia taloushallinnosta	13	2
Osaa kertoa omat vahvuudet taloushallinnosta	5	5

Taulukko 2. Omien taloushallinnon vahvuuksien tunnistaminen yritystoiminnan aloitusvuoden mukaan. (n=25)

	<b>Ennen vuotta 2015 aloittaneet</b>	<b>Vuonna 2015 tai sen jälkeen aloittaneet</b>
Ei osaa vastata kysymykseen/ ei osaa nimetä mitään taloushallinnon asiaa/osa-alueita	8	1
Ei halua oppia mitään uutta	2	-
Osaa kertoa, mitä taloushallinnon asioita haluaa osata paremmin	8	6

Taulukko 2. Taloushallinnon osaamisen kasvattaminen yritystoiminnan aloitusvuoden mukaan. (n=25)

Joka tapauksessa, tämä kuitenkin kertoo siitä, että pitkä kokemus yrittäjänä ei takaa sitä, että myös talouden asiat olisivat paremmin hallussa. Jos nykypäivänä yrittäjät ovat kiinnostuneimpia talouden asioista, kertooko se mahdollisesti siitä, että he ovat myös tietoisempia riskeistä ja haluavat sitä kautta olla itse paremmin kartalla yrityksen tilasta? Vai kertooko se siitä, että nykypäivänä halutaan panostaa enemmän yrityksen menestymiseen ja kasvuun, ja sitä kautta talouden asioita pidetään mielenkiintoisempina. Toki tähän voi vaikuttaa myös se, että ensimmäisten vuosien aikana yrityksen talous ei ole vielä välttämättä vakaalla pohjalla verrattuna yritykseen, joka on toiminut jo esimerkiksi kymmeniä vuosia. Tästä syystä yrittäjiä ehkä kiinnostaa talouden asiat enemmän yrityksen ensimmäisten vuosien aikana. Se ei kuitenkaan selitä täysin sitä, miksi osaaminen on paremmalla tasolla yrittäjillä, jotka ovat toimineet lyhyemmän ajan.

Työntekijöiden lukumäärän ei kuitenkaan nähty vaikuttavan tuloksiin. Ensinnäkin työntekijöiden lukumäärällä ei juurikaan ollut hajontaa yritysten välillä. 68 % haastateltavista oli työntekijöitä 1-4 kappaletta. 12 % haastateltavista ei ollut työntekijöitä lainkaan. Ja vain 20 prosentilla työntekijöitä oli 5 tai enemmän. Selkeää yhteyttä ei siis ollut esimerkiksi sillä, että he, joilla työntekijöitä oli enemmän, olisi taloushallinnon osaaminen ollut parempaa. Kaikki yritykset olivat kuitenkin työntekijöiden lukumäärän osalta melko saman kokoisia, joten sekin selittää varmasti sitä, miksi tämä ei näkynyt tuloksissa.

Yhteenvedona voidaan todeta, että vaikka suurin osa yrittäjistä pitikin taloushallintoa tärkeänä osana yrityksen pyörittämistä, osaaminen ei kuitenkaan ole kovin syvällistä vaan enemminkin pintapuolista. Tätä voidaan perustella sillä, että vahvuuksissa ei joko osattu kertoa vahvuuksia lainkaan tai mainittiin todella perusasioita, kuten katteen seuranta, tuloslaskelma, kassavirta ja maksuvalmius. Nämä asiat eivät vaadi kovin syvällistä osaamista etenkin, kun kaikki, jotka osasivat vastata kysymykseen, mainitsivat vain yhden tai muutaman asian.

Suurin osa haastateltavista nosti haastatteluissa esille myös sen, että ovat ulkoistaneet taloushallinnon. Osa jopa sanoi sen omana vahvuutenaan taloushallintoon. Tästä voisi siis päätellä, että vaikka taloushallintoa pidetään tärkeänä, pidetään sitä ehkä tärkeänä siltä osin, että joku hoitaa sen. Tärkeänä ei siis pidetä sitä, että itse yrittäjänä ymmärtää ja hallitsee, vaan että joku hoitaa sen omasta puolesta huolellisesti.

Sitä, että yrittäjät eivät edes halua itse osata taloushallinnosta kovin syvällisesti, tukee myös muutama muukin seikka. Ensinnäkin se, että lähes kaikki, jotka nostivat esille taloushallinnon ulkoistamisen, korostivat samassa yhteydessä nimenomaan sitä, että ammattilaiset ovat juuri sitä varten, että he hoitavat taloushallinnon ja itse voi keskittyä omaan tekemiseen. Lisäksi tätä väitettä tukee se, että vaikka tutkimuksesta kävi monilta osin selväksi se, että yrittäjien taloushallinnon osaaminen ei ole kovin vahvaa, suuri osa vastaajista ei myöskään halunnut oppia taloushallinnosta mitään lisää. Aiemmin pohdittiin asiaa siltä kantilta, että se voi johtua nimenomaan osaamisen puutteesta, mistä se osiltaan varmasti myös johtuu. Mutta todennäköisesti taustalla on vahvasti myös se ajatus, että

yrittäjät eivät yksinkertaisesti koe tarpeelliseksi osata taloushallinnosta sen syvällisemmin. Tutkimuksen perusteella osa kokee tarpeelliseksi osata perusasioita, kuten taseen ja tuloslaskelman lukemisen, osa taas ei koe tarpeelliseksi kuin tiedon siitä, mitä viivan alle jää.

Voidaan pohtia, olisivatko vastaukset olleet pidempiä ja syvällisempiä, jos haastateltaville olisi annettu aikaa valmistautua haastatteluun. Soitto tuli kuitenkin haastattelijoille yllättäen, joten tutkimukseen on voinut vaikuttaa myös se, että haastateltavat eivät ole saaneet valmistautua tai puhelu on tullut kiireiseen hetkeen. Koettiin kuitenkin, että juuri tästä syystä haastattelut olivat aitoja ja kaikilla oli sama lähtötilanne. Kukaan ei saanut valmistautua haastatteluun. Tässä vältyttiin myös siltä tilanteelta, että joku olisi valmistautunut haastatteluun ja opettelut asioita haastattelua varten ja toinen taas ei. Tällöin tulokset eivät siis olisi olleet välttämättä yhtä luotettavia. Nyt kaikilla oli sama lähtötilanne, jolloin tulokset olivat myös paremmin vertailukelpoisia.

Haastattelujen jälkeen pohdittiin myös, olisiko yrittäjille pitänyt esittää lisäkysymyksiä, jotta olisi saatu syvällisempää tietoa. Yrittäjät olisivat silloin mahdollisesti kertoneet syvällisemmin asiasta ja vastaustensa taustoista. Tällöin olisi myös mahdollisesti saatu enemmän faktaa analysoinnin taustalle. Päätökseen siitä, että lisäkysymyksiä ei esitetty, oli syynä kuitenkin sama seikka kuin aiemmassa: haastattelu haluttiin pitää kaikille samanlaisena, jotta tulokset olisivat mahdollisimman hyvin vertailtavissa, ja kaikilla olisi samat lähtökohdat vastauksiinsa. Voi myös olla, että jos yrittäjiltä olisi kysytty tarkentavia lisäkysymyksiä, olisi saatu vain lisää ympärilyöreyttä vastauksia.

Loppuun voidaan kuitenkin summata, että tutkimuksessa saatiin selkeitä ja luotettavia tuloksia. Aiheeseen tehtiin hyvä pohjatutkimus, jota on helppo lähteä tutkimaan lisää ja syvemmin. Viimeisessä kappaleessa syvennytään vielä tarkemmin siihen, millaisia asioita aiheesta olisi hyvä tutkia lisää, ja miten aiheeseen olisi syytä vielä syventyä.

## 6 POHDINTA

Kuten aiemmin on todettu, aihe on todella laaja, ja siitä syystä sitä olisi mahdollista tutkia lisää monella tapaa. Tässä kohtaa tutkimus oli vasta pintaraapaisu aiheeseen, ja sen vuoksi, sitä olisi mahdollista tutkia myös paljon syvällisemmin.

Koska haastateltavat olivat tässä kohtaa pääasiassa Kuopion alueen yrittäjiä, voisi sama tutkimus toteuttaa laajemmalla otannalla, ja vertailla tuloksia myös maantieteellisesti. Kiinnostavaa olisi tutkia esimerkiksi sitä, onko pääkaupunkiseudulla tulokset samanlaisia. Aihetta voisi tutkia syvällisemmin myös paneutumalla tarkemmin eri taloushallinnon osa-alueisiin.

Lisäksi aihetta voisi tutkia lisää hyödyntämällä eri menetelmiä. Aiheesta voisi tehdä esimerkiksi kvantitatiivisen tutkimuksen, jossa tutkittaisiin tarkemmin yrittäjien todellista tietämystä ja osaamista oman yrityksen luvuista. Tämän kaltaisessa tutkimuksessa voitaisiin myös testata sitä, kuinka hyvin yrittäjät tietävät taloushallinnon eri osa-alueista, ja mistä kaikkesta he tietävät taloushallinnon koostuvan. Tällöin saisi tarkemman kuvan siitä, millä tasolla yrittäjien osaaminen todellisuudessa on.

Aihetta olisi mielenkiintoista tutkia myös lisää siltä kannalta, miten talouden hallinta ja osaaminen todellisuudessa vaikuttaa yrityksen menestymiseen. Jos yrittäjällä itsellään on hyvin tiedossa ja hallussa yrityksen talous, vaikuttaako se positiivisesti yrityksen menestymiseen. Onko yrityksen menestys todennäköisempää silloin, kun yrittäjä itse seuraa aktiivisesti talouden asioita ja lukuja? Mielenkiintoista olisi tehdä myös lisätutkimusta siltä kantilta, kuinka suuri merkitys talousosaamisella tai sen puutteella on yrityksissä, jotka ajautuvat konkurssiin. Kuinka suuressa roolissa talouden osaaminen on konkurssiin johtaneissa syissä?

Lisäksi olisi mielenkiintoista tutkia syvällisemmin sitä, kuinka paljon yrittäjien todellisuudessa on oleellista osata taloushallinnosta. Jos yrittäjien osaaminen on todella suppealla tasolla, tarkoittaako se sitä, että yrittäjän ei siis ole edes tarvetta osata taloushallinnon asioita, jotta yritystä voi johtaa menestyksekkäästi. Olisi mielenkiintoista tutkia, missä menee raja. Mikä tieto on todellisuudessa oleellista? Mitkä asia tulee olla hallussa, jotta yritystä on mahdollista johtaa onnistuneesti? Millainen osaaminen on taas niin sanotusti ylimääräistä, jolla ei ole suurempaa merkitystä esimerkiksi siihen, miten yritys menestyy. Tietyissä asioissa on varmasti riittävää, että esimerkiksi kirjanpitäjällä on tiedot ja osaaminen, eikä yrittäjällä itsellään tarvitse olla osaamista kaikkeen. Mutta voiko tilanne olla jopa niin, että yrittäjän ei todellisuudessa tarvitse olla lainkaan selvillä oman yrityksensä talouden asioista?

Tutkimustuloksista kävi myös ilmi, että vähemmän aikaa yrittäjänä toimineet osasivat paremmin taloushallinnon asiat, kuin pidempään toimineet yrittäjät. Olisi siis mielenkiintoista tehdä myös jatkotutkimusta siitä, onko suhtautuminen taloushallintoon ja talouden asioihin sekä sitä kautta osaamiseen muuttunut, ja jos on, niin millä tavoin? Lisäksi olisi mielenkiintoista tutkia, pidetäänkö talouden asioita nykypäivänä tärkeämpänä, ja jos näin on, mistä muutos johtuu ja mitä syitä ajatusmaailman muutokselle on?

Yritykset, joita tässä tutkimuksessa haastateltiin, olivat melko saman kokosia pieniä yrityksiä. Lisätutkimusta voisi myös tehdä siltä kannalta, että tutkimusotteeseen valittaisiin selkeästi eri kokoisia pk-yrityksiä esimerkiksi liikevaihdolta, taseen loppusummalta tai työntekijöiden lukumäärältä. Tällöin voitaisiin tutkia tarkemmin sitä, onko yrityksen koolla merkitystä taloushallinnon osaamiseen ja suhtautumiseen.



## LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT

BILANSSI 2018. Bilanssin verosuunnittelulla säästät rahaa. [Viitattu 5.10.2019] Saatavissa: <http://bilanssi.fi/verosuunnittelu/>

COLLIS, Jill ja JARVIS, Robin 2002. Financial information and the management of small private companies. Journal of Small Business and Enterprise Development.

EUROOPAN KOMISSIO 2015. Käyttöopas. Pk-yrityksen määritelmä. [Viitattu 16.9.2019] Saatavissa: [http://publications.europa.eu/resource/cellar/79c0ce87-f4dc-11e6-8a35-01aa75ed71a1.0007.01/DOC\\_1](http://publications.europa.eu/resource/cellar/79c0ce87-f4dc-11e6-8a35-01aa75ed71a1.0007.01/DOC_1)

GIBSON, Brian, 1992. Financial Information for Decision Making: An Alternative Small Firm Perspective. Journal of Small Business Finance.

HURRI, Jan 2016. Verosuunnittelua vai veronkiertoa. Ilta-Sanomat: taloussanomat. [Viitattu 5.10.2019] Saatavissa: <https://www.is.fi/taloussanomat/porssiuutiset/art-2000001908506.html>

HUUHKO, Esa ja SAINTULA, Teemu 2018. Vain joka toinen yritys toimii viiden vuoden päästä – Tulevat yrittäjät harjoittelevat yrityksen lopettamista. Yle uutiset. [Viitattu 7.4.2019] Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10028067>

KOIVUPURO, Ella-Roosa 2019. Mitä veroja pienyrittäjä maksaa? Holvin verkkosivujen blogi: Yrityksen verotus. [Viitattu 6.10.2019] Saatavissa: <https://blog.holvi.com/fi/mita-veroja-pienyrittaja-maksaa>

LINDFORS, Hannele 2011. Kirjanpito käytännönläheisesti. 5. uudistettu painos. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy

MCMAHON, Richard ja HOLMES, Scott, 1991. Small Business Financial Management Practices in North America: A Literature Review. Journal of Small Business Management 29(2), 19-30.

NEILIMO, Kari ja UUSI-RAUVA, Erkki 2005. Johdon laskentatoimi. 6.-7. uudistettu painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

OKSANEN, Annukka 2019. Verosuunnittelu on jokaisen oikeus. Kahdeksas päivä Oy. [Viitattu 5.10.2019] Saatavissa: <https://kahdeksas.fi/artikkeli/verosuunnittelu-jokaisen-oikeus>

RUMPU, Ani 2018. Osinkoina vai palkkana – tulojen tulouttamista yrityksestä kannattaa suunnitella vuosia etukäteen. Visma Solutions Oy:n verkkosivujen blogi. [Viitattu 5.10.2019] Saatavissa: <https://netvisor.fi/blog/osinkoina-vai-palkkana-tulojen-tulouttamista-yrityksesta-kannattaa-suunnitella-vuosia-etukateen/>

RUMPU, Ani 2018. Verosuunnittelu kannattaa. Visma Solutions Oy:n verkkosivujen blogi. [Viitattu 5.10.2019] Saatavissa: <https://netvisor.fi/blog/verosuunnittelu-kannattaa/>

SEPPÄNEN, Harri 2016. Tilinpäätös kertoo yrityksestä paljon – mutta ymmärrätkö sitä? Suomen tilintarkastajat & ST-Akatemia. [Viitattu 30.9.2019] Saatavissa: <https://www.suomentilintarkastajat.fi/blogi/talouden-ammattilaisille/tilinpaatos-kertoo-yrityksesta-paljon-mutta-ymmarratko-sita>

SKARA, Marija 2018. Konkurssien määrä kasvoi viime vuodesta tasan 21,0 prosenttia. Yle uutiset. [Viitattu 7.4.2018] Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10460944>

SOCEA, Alexandra-Daniela 2012. Managerial Decision-Making and Financial Accounting Information. Social And Behavioral Sciences.

SUTINEN, Mika ja VIKLUND, Esa 2005. Kaikki mitä olet halunnut tietää yritystoiminnasta mutta et ole tiennyt keneltä kysyä. 10. uudistettu painos. Kirjakas Ky: Savonia-ammattikorkeakoulu.

SYDÄNMAANLAKKA, Pentti 2007. Älykäs organisaatio. Helsinki: Talentum Media Oy

TOMPERI, Soile 2018. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. 29., uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

TOMPERI, Soile 2019. Käytännön kirjanpito. Edita: Helsinki.

VAN AUKEN, Howard E., 2005. A Model of Small Firm Capital Acquisition Decision. International Entrepreneurship and Management Journal 1, 335–352.

VIITALA, Juhani 2006. Yrittäjän taloushallinnon perusteet. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

YRITYKSENPERUSTAMINEN.NET 2018. Osakeyhtiön verotus. [Viitattu 6.10.2019] Saatavissa: <https://yrityksen-perustaminen.net/yrityksen-verotus/>

YRITYKSENPERUSTAMINEN.NET 2018. Toiminimen verotus. [Viitattu 27.10.2019] Saatavissa: <https://yrityksen-perustaminen.net/toiminimen-verotus/>

ÖVERMARK, Kirsi 2017. Tilinpäätöstietojen hyödyntäminen päätöksenteossa pien- ja mikroyrityksissä. Itä-Suomen yliopisto. Kauppätieteiden laitos. Pro gradu-tutkielma. [Viitattu: 16.9.2019] Saatavissa: [http://epublications.uef.fi/pub/urn\\_nbn\\_fi\\_uef-20180061/urn\\_nbn\\_fi\\_uef-20180061.pdf](http://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef-20180061/urn_nbn_fi_uef-20180061.pdf)

## LIITE 1: HAASTATTELUKYSYMYKSET

Perustiedot:

Toimiala

Perustamisvuosi

Työntekijöiden lukumäärä

Haastattelukysymykset:

Miten suhtaudut taloushallintoon osana yrityksen pyörittämistä?

Miten tärkeänä pidät taloushallinnon osaamisen?

Mitkä ovat omat vahvuutesi taloushallinnossa?

Mitä haluaisit osata paremmin taloushallinnossa?

Mitä tilinpäätöksen tietoja pidät oleellisena?

Miten hyödynnät tilinpäätöksestä saatavia tietoja?